

*Załącznik nr 1 do Uchwały
Nr XXX/150/05
Rady Powiatu Jaworskiego
z dnia 04.02.2005 r.*

PLAN ROZWOJU LOKALNEGO POWIATU JAWORSKIEGO NA LATA 2004 – 2006

Jawor, grudzień 2004

Spis treści

I. WSTĘP.....	4
II. Sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze powiatu.....	7
III. Środowisko przyrodnicze.....	13
IV. Rolnictwo i obszary wiejskie.....	22
V. Walory turystyczne.....	25
VI. Agroturystyka.....	27
VII. Kultura, sport, rekreacja.....	27
VIII. Baza noclegowa.....	31
IX. Zagospodarowanie przestrzenne.....	32
X. Gospodarka odpadowa.....	39
XI. Bilans energetyczno-elektryczny i gazyfikacja.....	39
XII. Gospodarka	40
XIII. Sfera społeczna.....	42
XIV. Ochrona zdrowia.....	45
XV. Bezpieczeństwo publiczne.....	46
XVI. Kierunki rozwoju i zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze Powiatu Jaworskiego.....	47
XVII. Realizacja zadań i projektów.....	53
XVIII. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego.....	54
XIX. Plan finansowy.....	58
XX. System wdrażania.....	62
XXI. Monitorowanie, ocena i aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego oraz komunikacja społeczna.	64
XXII. Public Relations planu	65
XXIII. Propozycje zadań do Planu Rozwoju Lokalnego zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.....	66

XXIV. Zadania powiatowe (dokumentacja, lata realizacji)	67
XXV. Inwestycje gminne zgłoszone do Planu Rozwoju Lokalnego (dokumentacja, lata realizacji)	75
XXVI. Wnioski społeczne zgłoszone w trakcie konsultacji.....	79
XXVII. Wykaz zadań przyjętych do realizacji przez Powiat Jaworski w latach 2004-2006 oraz w latach 2007-2013.....	81
XXVIII. Literatura i materiały źródłowe.....	86

I. WSTĘP

Plan Rozwoju Lokalnego to nowoczesne narzędzie zarządzania, które służy realizacji polityki programowania rozwoju lokalnego. Niniejszy Plan obejmuje analizę i diagnozę sytuacji oraz wskazuje problemy występujące na obszarze wdrażania planu, konkretyzuje misję i cele strategicznego rozwoju wspólnoty powiatowej, zawiera opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2004-2006 oraz wskazuje planowane zadania na lata 2007-20013. Zgodnie z tą ideą koncentrowano się przede wszystkim na problemach społecznych i sposobach ich rozwiązywania, w niewielkim zakresie rejestrując przyszłe lub bieżące działania podejmowane przez władze publiczne. Działania ujęte w dokumencie są zgodne z prawem samorządowym i możliwościami finansowymi jednostki terytorialnej.

Wskazano w nim również perspektywę zamierzeń inwestycyjnych na lata 2007-2013. Mając na uwadze brak określenia warunków ich realizacji w tym okresie programowania, należy zadania te traktować wyłącznie jako wstępne propozycje do uwzględnienia w kolejnych fazach procedur planistycznych.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego na lata 2004 – 2006 przygotowany został w celu stworzenia możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych, pochodzących z funduszy krajowych i funduszy strukturalnych Unii Europejskiej oraz innych programów dostępnych w ramach budżetu Unii Europejskiej. Niniejszy Plan umożliwić ma pozyskanie zewnętrznych środków finansowych, które przy zaangażowaniu środków własnych, zostaną przeznaczone na realizację wyznaczonych w nim zadań. Przedział czasowy został dopasowany do Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004 – 2006, Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego na lata 2004 – 2006 oraz Sektorowych Programów Operacyjnych.

Niniejszy plan jest uszczegółowieniem wizji rozwoju gospodarczego i społecznego powiatu jaworskiego na lata 2004 – 2006 i zakłada wzrost jego konkurencyjności oraz przeciwdziałanie dalszej marginalizacji w taki sposób, aby sprzyjać długofalowemu rozwojowi społecznemu powiatu, wzrostowi jego spójności ekonomicznej i społecznej oraz integracji z Unią Europejską.

Katalog zadań inwestycyjnych powstał w wyniku szerokiej konsultacji społecznej. Poszczególne zadania przeznaczone do realizacji są wynikiem szerokiej analizy potrzeb Powiatu Jaworskiego oraz zgłaszane były przez gminy

Powiatu Jaworskiego, jednostki organizacyjne powiatu oraz społeczeństwo lokalne.

Plan Rozwoju Lokalnego jest zgodny ze „Strategią rozwoju Województwa Dolnośląskiego”. Został opracowany na podstawie: Strategii Rozwoju Powiatu Jaworskiego przyjętej Uchwałą Nr XL/216/01 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 30 listopada 2001 r., Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Jaworskiego przyjętych Uchwałą Nr XVI/57/03 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 30 grudnia 2003 r. oraz dokumentów planistycznych gmin powiatu jaworskiego.

Plan Rozwoju Lokalnego wynikający ze strategii stanowi o konkretnych zamierzeniach, które samorząd zamierza realizować dla osiągnięcia podstawowego celu, jakim jest poprawa warunków życia mieszkańców powiatu.

Zasadnicze znaczenie dla dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego Powiatu Jaworskiego będzie miał Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego na lata 2007-2013, który pozwoli na kontynuację obecnie realizowanych zadań oraz da możliwości pełniejszego zaspokojenia potrzeb służących dalszej poprawie warunków życia mieszkańców.

Realizacja Planu Lokalnego Powiatu Jaworskiego na lata 2004-2006 ma doprowadzić do osiągnięcia następujących celów strategicznych:

1. Stworzenie warunków wzrostu aktywizacji gospodarczej,
2. Użytkowania zasobów środowiska naturalnego,
3. Rozwoju obszarów wiejskich i aktywizację rolnictwa,
4. Wzrostu jakości usług administracji samorządowej,
5. Zapewnienia mieszkańcom bezpieczeństwa publicznego i socjalnego oraz poprawę stanu oświaty, kultury i opieki społecznej.

Określone powyżej cele strategiczne osiągnięte zostaną poprzez realizację następujących programów operacyjnych:

1. Osiągnięcie dobrego stanu dróg i infrastruktury układu komunikacyjnego,
2. Stały rozwój funkcji produkcyjnych i przedsiębiorczości lokalnej,
3. Promowanie systemu lokalnych stref gospodarczych,
4. Osiągnięcie akceptowanego społecznie zakresu usług socjalnych,
5. Stały wzrost jakości usług administracji samorządu powiatowego,

6. Zwiększenie dostępności do infrastruktury społecznej,
7. Stały wzrost ilości atrakcyjnych ofert pracy,
8. Ochrona i promocja zasobów przyrodniczych,
9. Stworzenie zintegrowanego systemu gospodarki odpadami,
10. Stały rozwój ponadlokalnej funkcji powiatu.

Osiągnięcie celu głównego, celów strategicznych oraz programów operacyjnych przyjętych przez samorząd powiatu jaworskiego, daje możliwości ukierunkowania działań na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego tej jednostki administracyjnej oraz pozwala na uniknięcie wciąż występującej tendencji do rozwiązywania bieżących problemów, przysłaniających potrzebę planowego realizowania długofalowej koncepcji rozwoju.

Plan Rozwoju Lokalnego daje również możliwość koncentracji środków finansowych na wybranych przez samorząd zadaniach oraz ubiegania się o ich dofinansowanie ze środków pomocowych Unii Europejskiej.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego ma charakter dynamiczny i kroczący. Zakłada się jego cykliczny monitoring i ocenę realizowanych zadań inwestycyjnych przynajmniej raz w roku.

Dokument niniejszy został opracowany pod kierownictwem Zespołu Koordynacyjnego ds. opracowania Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego w składzie:

1. Jan Sobczak – Wicestarosta, Przewodniczący Komisji
2. Jerzy Radzio – Przewodniczący Komisji Rozwoju Gospodarczego, Bezpieczeństwa, Rolnictwa i Ochrony Środowiska Rady Powiatu Jaworskiego
3. Tadeusz Koniak - Członek Zarządu Powiatu w Jaworze
4. Adam Mazur – Naczelnik Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Inwestycji, Integracji Europejskiej, Promocji, Leśnictwa, Rolnictwa i Ochrony Środowiska
5. Tomasz Głębicki – Wydział Rozwoju Gospodarczego, Inwestycji, Integracji Europejskiej, Promocji, Leśnictwa, Rolnictwa i Ochrony Środowiska
6. Wojciech Cyrankowski - Przedstawiciel Zarządu Dróg Powiatowych w Jaworze, Radny Rady Powiatu w Jaworze

7. Artur Dziuro – Naczelnik Wydziału Architektury i Budownictwa na podstawie zebranych opracowań i dokumentów, przy znaczącej pomocy władz i instytucji powiatowych oraz przy szerokim udziale przedstawicieli wspólnoty samorządowej.

Opracowanie/wykonanie/ dokumentu - mgr inż. Tomasz Głębicki.

II. Sytuacja społeczno-gospodarcza na obszarze wdrażania planu.

1. Położenie geograficzne, powierzchnia i ludność powiatu.

1.1. Położenie.

Powiat Jaworski zlokalizowany jest w południowo-zachodniej części Województwa Dolnośląskiego. Powiat ma charakter rolniczo – przemysłowy i zasięgiem swym obejmuje miasto Jawor, miasto i gminę Bolków oraz następujące gminy wiejskie: Męcinka, Mściwojów, Paszowice oraz Wądroże Wielkie. Sąsiadujące powiaty to: Legnica, Złotoryja, Środa Śląska, Wałbrzych, Kamienna Góra, Jelenia Góra i Świdnica. Całkowita powierzchnia Powiatu Jaworskiego wynosi 579,7 km² i zamieszkiwana jest przez ok. 54 000 tys. mieszkańców. Oprócz miasta Jawora, w którym zamieszkuje blisko 25 200 osób, prawa miejskie posiada Bolków. Miasto Bolków liczy 5.750 tys. mieszkańców.

W skali Województwa Dolnośląskiego Powiat Jaworski stanowi 3,1 % całkowitej

powierzchni. Gęstość zaludnienia wynosi około 94 osób/km². W miastach powiatu zamieszkuje 30 950 mieszkańców, co stanowi 57,7 % mieszkańców całego powiatu. Podział administracyjny Powiatu Jaworskiego przedstawiono na rysunku poniżej.

Lokalizacja Powiatu Jaworskiego w strukturach podregionu (NUTS3) jeleniogórsko – wałbrzyskiego, kwalifikuje go do wielu różnych form wsparcia w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej. Przez teren powiatu przebiegają ważne trasy komunikacyjne, w tym autostrada A-4, z której zjazdu w miejscowościach: Wądroże Wielkie oraz Bielany zapewniają szybki dojazd do Wrocławia - stolicy województwa oraz do granicy polsko-niemieckiej. Przebiegającą sieć dróg krajowych i wojewódzkich dopełnia system gęstej sieci dróg powiatowych i gminnych. Dostępność komunikacyjną zapewniają również połączenia kolejowe. Miasto Jawor położone jest w geograficznym centrum powiatu w odległości 70 km od Wrocławia. To właśnie położenie względem aglomeracji wrocławskiej jest największym atutem miasta i powiatu zarówno w aspekcie gospodarczym, jak i w zakresie rozwoju turystyki.

1.2. Powierzchnia.

Powiat jaworski tworzą: miasto Jawor, miasto i gmina Bolków oraz gminy wiejskie: Męcinka, Paszowice, Mściwojów i Wądroże Wielkie. Jego powierzchnia wynosi 579,7 km², co stanowi 3,1% terytorium województwa dolnośląskiego.

Powierzchnia powiatu jaworskiego w podziale na gminy.

Miasta		Gminy wiejskie					RAZEM Powiat
Jawor	Bolków	Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie	
18,8 km ²	7,7 km ²	144,86 km ²	147,46 km ²	71,43 km ²	100,70 km ²	88,74 km ²	579,7 km²

1.3. Charakterystyka gmin powiatu jaworskiego

Miasto Jawor jest jednym z najpiękniejszych miast na Dolnym Śląsku, z blisko 750 - letnią historią i bogatymi tradycjami. Prawie 26 - tysięczny Jawor posiada wiele zabytków oraz miejsc, które są wizytówką miasta. Miasto może się również poszczycić znacznymi osiągnięciami gospodarczymi. Dysponuje

jednym z nowocześniejszych wysypisk odpadów komunalnych - oddane do użytkowania w 1997 r., a także oczyszczalnią ścieków oraz automatyczną stacją uzdatniania wody - 100% zasobów zwodociągowanych i skanalizowanych. Gazyfikacja przewodowa w 100% obejmuje tereny miasta. Miasto jest dwukrotnym laureatem "Dolnośląskiego Klucza Sukcesu" - konkursu na najlepszą gminną inwestycję proekologiczną, zrealizowaną w województwie legnickim w 1995 roku w zakresie ochrony powietrza. Jawor jest również laureatem konkursu na najbardziej gospodarną gminę miejską. Miasto skupia także dużą liczbę zakładów i spółek o zróżnicowanej strukturze branżowej. Domeną małych firm jest handel oraz usługi, które od lat stanowią podstawowy sektor działalności gospodarczej w Jaworze. Główną dziedziną działalności dużych przedsiębiorstw jest przemysł maszynowy, metalowy, chemiczny, spożywczy oraz budownictwo i transport. Jawor jest również członkiem Stowarzyszenia Gmin Polskich EUROREGIONU NYSA, wspólnoty komunalnej założonej dla wspierania wszechstronnej działalności na rzecz pomyślności regionu, sanacji ekologicznej, rozwoju gospodarczego. Współpracuje z miastami w Niemczech (Korschenbroich, Neuss położonymi w pobliżu Dusseldorfu), Czechach (Turnov) i Francji (Saint - Nicolas - les - Arras).

Miasto i Gmina Bolków. Bolków to malownicza, otoczona przepięknym krajobrazem miejscowość położona u stóp średniowiecznego zamku. W jej skład wchodzi miasto Bolków, liczące ok. 5750 mieszkańców oraz teren wiejski obejmujący 16 sołectw zamieszkałych przez ok. 5 700 mieszkańców. Ogółem gmina liczy blisko 11 450 mieszkańców.

Gmina posiada wiele atrakcyjnych nieruchomości do zagospodarowania, m.in. teren o pow. 2,80 ha w Bolkowie przeznaczony pod zabudowę rzemieślniczo-produkcyjną, 2,20 ha gruntów w Bolkowie pod zabudowę usługową, teren na cele rekreacyjne w Lipie - Muchówku i szereg innych. Szczególną uwagę należy zwrócić na ujęcia wód głauberskich w Starych Rochowicach, które przyszłościowo mogą stanowić teren dla sanatorium lub uzdrowiska. W gminie Bolków funkcjonują cztery szkoły podstawowe, jedno gimnazjum oraz Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie.

Gmina Paszowice ma charakter rolniczo - turystyczny. Lasy zlokalizowane w południowej części gminy sprzyjają rozwojowi turystyki i wypoczynku. Paszowice leżą na Podgórzu Kaczawskim w Parku Krajobrazowym "Chełmy", którego obszar obejmuje 50% powierzchni gminy. Gmina Paszowice zajmuje powierzchnię ok. 101 km² i posiada 3 909 mieszkańców. W jej skład wchodzi 12 sołectw.

Gmina Wądroże Wielkie to gmina typowo rolnicza. Ponad 86% jej powierzchni zajmują użytki rolne. Mimo dogodnego położenia, turystyka nie odgrywa znaczącej roli w gospodarce gminy i ma charakter głównie tranzytowy. Gmina Wądroże Wielkie zajmuje powierzchnię ok. 90 km² i posiada 4 186 mieszkańców. W jej skład wchodzi 18 sołectw.

Gmina Męcinka leży na obszarze Wysoczyzny Chojnowskiej i Podgórza Kaczawskiego w dorzeczu Kaczawy. Takie położenie zmienia charakter gminy. Dotychczas dominowało w niej rolnictwo i związane z nim zakłady przetwórcze. W obecnej chwili gospodarka nastawia się na turystykę i agroturystykę. Unikalne walory przyrodnicze są podstawowym atutem gminy Męcinka. Powierzchnię Parku Krajobrazowego „CHEŁMY”, leżącego powyżej 300 metrów n.p.m., urozmaicają liczne wulkaniczne wzgórza i głębokie doliny wyciosowe. Dodatkową atrakcją gminy jest zbiornik wodny „SŁUP” o powierzchni 450 ha, znajdujący się na terenie jednej z najstarszych miejscowości Dolnego Śląska - Słup. Na terenie gminy zalegają złoża surowców skalnych bazaltu i barytu. Gmina Męcinka zajmuje powierzchnię ok. 148 km² i posiada 4 805 mieszkańców. W skład gminy wchodzi 14 sołectw.

Gmina Mściwojów leży na Nizinie Łużyckiej. Bardzo dobre warunki klimatyczne i glebowe sprzyjają intensywnej produkcji rolnej. Przez gminę przebiegają dwie ruchliwe drogi krajowe: Szczecin - Jakuszyce i Jawor - Wrocław. Prawie 90 % terenu stanowią grunty orne. Gmina posiada bogate zasoby granitu, piasku i żwiru. Część nieczynnych już wyrobisk stała się miejscami wypoczynku. Zbiornik wodny "Mściwojów" o pow. blisko 57 ha lustra wody wybudowany na rzece Wierzbiak, przede wszystkim umożliwia redukcję fali powodziowej w sytuacjach zagrożenia powodziowego.

Istniejąca zapora wodna daje możliwość tworzenia czystych źródeł energii. Malownicze tereny wokół zbiornika pozwalają na rekreacyjne wykorzystanie tego zbiornika. Gmina Mściwojów zajmuje powierzchnię ok. 72 km² i posiada 4 289 mieszkańców. W jej skład wchodzi 12 sołectw.

1.4. Demograficzne aspekty rozwoju powiatu jaworskiego.

1.4.1. Potencjał ludnościowy

Powiat jaworski zamieszkują 52 634 osoby co stanowi ok. 1,5% populacji województwa dolnośląskiego. Jest jednym z najmniejszych pod względem ludności na terenie regionu. W strukturze mieszkańców większość zamieszkuje obszary miejskie.

Miasta		SUMA miasta	Gminy wiejskie					SUMA gminy	RAZEM Powiat
Jawor	Bolków		Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie		
25 200	5 750	30 950	5 700	4 805	4 289	3 909	4 186	22 500	53839

Gęstość zaludnienia Powiatu Jaworskiego (mieszkańcy na km²)

Miasta		Miasta	Gminy wiejskie					Gminy	Powiat
Jawor	Bolków		Bolków	Męcinka	Mściwojów	Paszowice	Wądroże Wielkie		
1 360	748	1 182	39	60	60	42	44	41	94

1.4.2. Bezrobocie

Powiat Jaworski objęty jest strukturalnym bezrobociem. Stopa bezrobocia w powiecie, w sierpniu 2004 r. wynosiła 29,5 %, natomiast w Województwie Dolnośląskim 22,6 %, w kraju 19,5 % (dane GUS).

Bezrobocie w głównej mierze występuje na terenach wiejskich, gdzie przeważają osoby, które już pracowały i utraciły pracę. Znaczny jest również odsetek osób, które nie potrafią, bądź nie mogą z przyczyn od nich niezależnych wejść na rynek pracy.

W miesiącu wrześniu zanotowano niewielką poprawę sytuacji na rynku pracy w powiecie jaworskim. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmalała o 0,7 % (46 osób). W analogicznym okresie roku ubiegłego (wrzesień 2003 r.) zanotowano wzrost liczby bezrobotnych o 41 osób. Na koniec września 2004 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Jaworze zarejestrowanych było 6123 bezrobotnych (o 623 osoby mniej niż rok wcześniej). Spadek bezrobocia ukształtował się głównie pod wpływem większej liczby wyłączeń z ewidencji

z powodu podjęcia pracy, jak również realizacji aktywnych instytucji rynków pracy (staże oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy). Uprawnionych do pobierania zasiłku było blisko 15,1 % ogółu zarejestrowanych bezrobotnych, tj. 922 osoby. Wśród nowo zarejestrowanych warunki uzasadniające do przyznania prawa do zasiłku spełniało 19,4 %. Znaczący spadek bezrobocia zanotowano wśród osób w wieku 18-24 lat. Liczba bezrobotnej młodzieży w okresie od stycznia do września 2004 r. zmalała o 245 osób. Odsetek młodzieży w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych kształtował się na poziomie 22,4 %.

Grupą bezrobotnych, której populacja w roku bieżącym uległa zwiększeniu są osoby niepełnosprawne. W okresie od stycznia do września 2004 liczba bezrobotnych niepełnosprawnych wzrosła o 29 osób.

W miesiącu wrześniu PUP miał do dyspozycji 269 ofert pracy. Oferty pracy subsydiowanej stanowiły 74,7 % z ogólnej liczby zgłoszonych ofert. Przeciętnie na jedną pozyskaną ofertę pracy przypadło blisko 23 bezrobotnych. Oferty pracy będące w dyspozycji PUP prezentowane są na stronie internetowej www.pup-jawor.pl. Do pracy sezonowej w Niemczech w miesiącu wrześniu 2004 r. indywidualne umowy odebrało 19 bezrobotnych.

We wrześniu 2004 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego SPO RZL działanie 1.2. skierowano na szkolenie grupowe („obsługa kas fiskalnych”) 19 osób bezrobotnych do 25 roku życia. W ramach działania 1.3. na szkolenie grupowe skierowano: kurs „spawanie w osłonie CO₂” - 11 osób oraz kurs „kierowca wózków jezdniowych” - 20 osób.

W celu pozyskania dodatkowych środków, Starosta Jaworski złożył kolejny wniosek do Ministra Gospodarki i Pracy na aktywizację 110 osób bezrobotnych w ramach staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Całkowity koszt projektu wynosi 224 858,00 zł.

Na terenie powiatu jaworskiego, zgodnie z wymogami ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, powołana została Powiatowa Rada Zatrudnienia. Powiatowa Rada Zatrudnienia jest organem opiniodawczo-doradczym Starosty w sprawach polityki rynku pracy.

III. Środowisko przyrodnicze

1. Przyroda i krajobraz

Powiat Jaworski położony jest w interesującej krajobrazowo i przyrodniczo południowo - zachodniej części Województwa Dolnośląskiego. Powiat ma charakter rolniczo – przemysłowy, z największą koncentracją użytków rolnych w gminach wschodniej części powiatu. Tereny te ze względu na eksploatację gleb wartościowych pod kątem wykorzystania rolniczego, są mniej cenne przyrodniczo. Centralna oraz południowo - wschodnia część powiatu charakteryzuje się dużymi walorami krajobrazowymi i przyrodniczymi. Tereny leżące na obszarze Pogórza Kaczawskiego, porośnięte są pasmami lasu świerkowego i liściastymi gatunkami drzew. Zalesione stoki występują na przemian z rolniczymi terenami pól i łąk. Góry i Pogórze Kaczawskie ze względu na różnorodną budowę geologiczną nazywane są naturalnym murem petrograficznym, tworzą dużą jednostkę geologiczną zwaną metamorfikiem kaczawskim. Do zwiększenia atrakcyjności powiatu, przyczynia się istnienie na jego terenie parków krajobrazowych: „CHEŁMY” i częściowo „Rudawskiego Parku Krajobrazowego”, rezerwatów przyrody i wielu pomników przyrody, w tym również przyrody nieożywionej.

Na terenie powiatu znajduje się wodny zbiornik zaporowy „SŁUP” o powierzchni 450 ha, który jest miejscem występowania wielu gatunków fauny i flory.

Miasto Jawor – siedziba powiatu, rozciągające się nad rzeką Nysa Szalona, położone jest na Nizinie Śląsko – Łużyckiej. Na terenie miasta i jego przyległych terenach występuje duża liczba gatunków roślin i zwierząt, w tym liczne gatunki prawnie chronione.

Uwzględniając walory kulturowe tego terenu na równi z walorami przyrodniczymi, atrakcyjność Powiatu Jaworskiego jest bardzo duża i wymaga specjalnej troski oraz skutecznej współpracy odpowiedzialnych służb.

2. Świat roślinny i lasy

Jak podaje Krajowy Program Zwiększania Lesistości -Ministerstwa Środowiska /Warszawa - aktualizacja 2003 r./, lesistość Polski jest niższa od

średniej europejskiej wynoszącej 31,1%.. Istniejące analizy określają, że racjonalna lesistość Polski z punktu widzenia struktury użytkowania ziemi i kształtowania środowiska na obecnym poziomie rozwoju cywilizacyjnego powinna wynosić 33 - 34%.

Konieczność zaangażowania polskiego leśnictwa w zagospodarowanie gleb marginalnych, wynika przede wszystkim z ustawowego obowiązku realizacji środowiskowotwórczych i publicznych funkcji lasów. Dotyczy to przede wszystkim pozytywnego wpływu lasów na bilans wodny, ograniczenia procesów erodowania gleb, stepowienia krajobrazu, oczyszczania powietrza, wód i gleb z substancji chemicznych, zmniejszania efektu cieplarnianego, a także poprawy warunków życia ludności w rejonach zurbanizowanych.

Zwiększenie lesistości uzasadnione jest przede wszystkim potrzebą większego wykorzystania funkcji lasów w: retencjonowaniu i łagodzeniu ekstremalnych stanów przepływu wód (powierzchniowych i gruntowych), przeciwdziałaniu degradacji i erozji gleb oraz stepowieniu krajobrazu, wiązaniu CO₂ i gazów przemysłowych z powietrza, wody i gleby oraz neutralizacji ich negatywnego działania, korzystnej modyfikacji warunków hydrologicznych i topoklimatycznych na terenach rolniczych, tworzeniu możliwości wypoczynku dla ludności oraz poprawy warunków życia na terenach zurbanizowanych.

3. Efekty społeczne zwiększania zalesień

Gospodarka leśna jest obszarowo i funkcjonalnie związana z gospodarką wiejską, dla której w wielu przypadkach stanowi dodatkową lub alternatywną w stosunku do produkcji rolnej formę aktywności ekonomicznej i społecznej. Zalesienia są główną formą zagospodarowania gruntów niskiej jakości, których rolnicze użytkowanie jest ekonomicznie nieuzasadnione. Powoduje to tym samym zwiększenie opłacalności gospodarki wiejskiej. Powstawanie gospodarstw rolno-leśnych sprzyjać powinno nowej, w obecnych warunkach, wielozawodowości ich właścicieli i minimalizowaniu ryzyka utrzymania tych gospodarstw. Zalesienia, korzystnie wpływają na strukturę użytkowania ziemi i warunki produkcji biologicznej i powinny być połączone z wprowadzaniem rolnictwa ekologicznego.

Zalesianie gruntów porolnych jest procesem, który przesądza o sposobie wykorzystania terenu przez okres, co najmniej kilkudziesięciu lat. Jest to, zatem zmiana funkcji terenu bardzo trwała i z tego powodu realizacja zalesień powinna być prowadzona bardzo rozważnie i z zachowaniem zasad racjonalnej gospodarki przestrzennej.

4. Charakterystyka wód powierzchniowych występujących na terenie Powiatu Jaworskiego

Powiat Jaworski położony jest w zlewni rzeki Kaczawy, Nysy Szalonej, Wierzbiaka i Cichej Wody. Do najważniejszych cieków powierzchniowych powiatu należy zaliczyć: Nyse Szaloną i Wierzbiak. Rzeki mają charakter cieków górskich i podgórskich, charakteryzujących się dużą zmiennością przepływów i krótkotrwałymi, lecz nagłymi wezbraniami.

Teren Powiatu Jaworskiego cechuje dość niska zasobność wód podziemnych i potencjalnie duża dla wód powierzchniowych. Brak jest naturalnych jezior, natomiast występują sztuczne zbiorniki wodne zapewniające ochronę przeciwpowodziową. Na terenie powiatu występują dość liczne stawy rybne, głównie w jego południowej części.

Nysa Szalona

Rzeka jest ciekim III rzędu. Stanowi prawobrzeżny dopływ Kaczawy, do której uchodzi w 53,4 km. Całkowita długość rzeki wynosi 51,0 km, natomiast w granicach powiatu przepływa na odcinku 21,2 km. Powierzchnia całkowita dorzecza wynosi 443,1 km². Nysa Szalona na terenie powiatu jaworskiego przepływa przez gminy: Bolków, Paszowice, miasto Jawor i gminę Męcinka. Główne jej dopływy to: Sadówka, Nysa Mała, Paszówka, Jawornik, Rowiec, Starucha i Błotnica. Na Nysie Szalonej poniżej Jawora usytuowany jest zbiornik retencyjny „Słup”, który stanowi podstawowy element zaopatrzenia systemu wodociągowego „Wielka Woda” dla miasta Legnicy i ochrony miasta przed powodzią. Ze względu na usytuowanie ww. zbiornika dorzecze Nysy Szalonej należy do obszarów szczególnie chronionych.

Rzeka jest odbiornikiem ścieków z rejonu Bolkowa oraz terenów wiejskich położonych na obszarze zlewni rzeki, pochodzących z nieuregulowanej

gospodarki ściekowej wsi. Duże znaczenie mają również spływy powierzchniowe z obszarów rolnych.

Wierzbiak

Rzeka jest ciekim III rzędu. Stanowi prawobrzeżny dopływ rzeki Kaczawy, do której uchodzi w 16,5 km. Na terenie Powiatu Jaworskiego przepływa przez gminy: Mściwojów i Wądroże Wielkie. Całkowita jej długość wynosi 37,5 km, natomiast w granicach powiatu przepływa na odcinku 29,5 km.

Główne jej dopływy to: Kałużnik, Osina, Modzel, Uszewnica. Podobnie jak Nysa Szalona, rzeka Wierzbiak wykorzystywana jest na potrzeby przemysłu, rolnictwa i leśnictwa. Ponadto na rzece Wierzbiak usytuowany jest zbiornik retencyjny "Mściwojów", Jego zadaniem jest eliminacja zagrożenia powodziowego, pełni również funkcję rekreacyjną.

Cicha Woda

Rzeka jest ciekim II rzędu, stanowi lewobrzeżny dopływ Odry, do której uchodzi w 313,1 km. Długość całej rzeki wynosi 54,4 km, natomiast powierzchnia zlewni 348,2 km². Na terenie powiatu rzeka ma swoje źródła i przepływa jedynie przez Gminę Wądroże Wielkie. W zlewni rzeki znajdują się tereny o charakterze rolniczym.

5. Jakość wód powierzchniowych.

Na stan czystości rzek wpływa głównie fakt, że są one odbiornikiem spływów z pól uprawnych położonych w ich dorzeczu oraz znaczny postęp wodociągowania gmin, bez jednoczesnego ich kanalizowania. Powoduje to, że rośnie ilość ścieków zarówno bytowych, jak i z hodowli zwierząt, które są odprowadzane często bez oczyszczania do rowów melioracyjnych i dalej do Nysy lub jej dopływów.

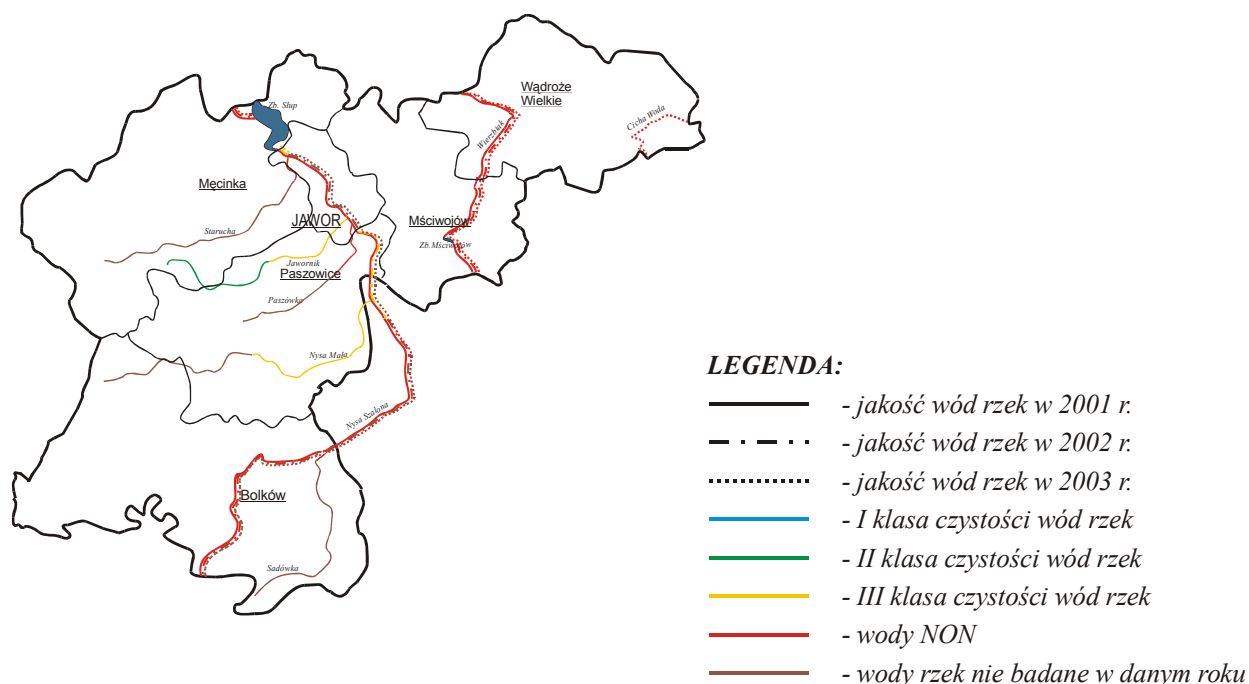
Do głównych źródeł zanieczyszczeń rzeki Nysy Szalonej należy zaliczyć:

- mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków dla m.Bolkowa w Wolbromku o przepustowości 4.500 m³/d, odprowadzającą 1000 m³/d ścieków (ścieki z m. Jawora odprowadzane są poza teren zlewni), eksploatowaną przez „ENPOZ” Sp. z o.o. w Poznaniu,
- ścieki z rejonu Bolkowa i terenów wiejskich położonych na obszarze zlewni rzeki pochodzące z nieuregulowanej gospodarki wodno-ściekowej,
- spływy powierzchniowe z użytków rolnych.

Część dopływów Nysy Szalonej objętych monitoringiem wód w 2001 r. jak: Rowiec, Starucha, Sądówka, Paszówka prowadziły wody nie odpowiadające normom. Jedynie wody rzeki Nysa Mała odpowiadały III klasie czystości, a wody rzeki Jawornik w górnym jej biegu (powyżej Myśliborza) odpowiadały II klasie, na pozostałym odcinku III klasie czystości wód powierzchniowych.

Wody rzeki Wierzbak na odcinku od źródeł do mostu w miejscowości Lubień (powyżej ujścia potoku stanowiącego odbiornik oczyszczonych ścieków z oczyszczalni dla Jawora) powinny odpowiadać I klasie czystości, a na pozostałym odcinku do III klasy czystości wód powierzchniowych.

Ocena ogólna wód Wierzbiaka przeprowadzona na podstawie badań monitoringowych WIOŚ w 2001 i 2002 r. wykazała, że wody rzeki nie odpowiadają normom na całej jej długości.

Decydujący wpływ na stan czystości rzek na terenie Powiatu Jaworskiego mają zanieczyszczenia biogenne, organiczne, zawiesina oraz bakteriologiczne decydujące o stanie sanitarnym rzek (głównie bakterie z grupy coli). Utrzymujący się stan zanieczyszczeń rzek spowodowany jest głównie brakiem kanalizacji na terenach wiejskich, przy jednoczesnym wyposażaniu tych obszarów w wodociągi.

6. WODY STOJĄCE

Zbiornik „SŁUP”

Zbiornik zaporowy Słup położony jest na granicy Przedgórza Sudeckiego na Nizinie Śląskiej. Zlokalizowany jest na rzece Nysie Szalonej w miejscowości Słup (gmina Męcinka), położonej 14 km od miasta Jawora. Jego powierzchnia przy maksymalnym spiętrzeniu wody wynosi 450 ha, a pojemność 38,69 mln m³. Średnia głębokość zbiornika to 8,1 m, przy maksymalnej dochodzącej do 21 m.

Zbiornik spełnia następujące funkcje:

- gromadzenia i zaopatrzenia w wodę systemu wodociągowego „Wielka Woda” dla mieszkańców Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego,
- retencjonowania wezbrań powodziowych i transformacji fal powodziowych rzeki Nysy Szalonej dla ochrony doliny rzek Nysy Szalonej i Kaczawy przed zalewami powodziowymi,
- umożliwia zachowanie przepływu nienaruszalnego poniżej zbiornika.

Zbiornik Mściwojów

Zbiornik retencyjny "Mściwojów" zlokalizowany na rzece Wierzbak oddano do użytku w roku 1999. Głównym jego zadaniem jest eliminacja zagrożenia powodziowego. Pełni on również funkcję rekreacyjną. Zbiornik ten posiada powierzchnię lustra wody (przy max spiętrzeniu) 57,07 ha, a jego pojemność całkowita wynosi 1,35 mln m³.

Zbiornik Bolków - zlokalizowany jest na potoku Rochowicka Woda. Jest to zbiornik przeciwpowodziowy o poj. 0,87 mln m³ i powierzchni zalewu 0,27 km² oraz powierzchni zlewni wynoszącej 19,06 km².

Ponadto w zlewni Kaczawy zaplanowano budowę m.in. zbiornika "**Grobla**", zlokalizowanego na rzece Nysa Mała, który ma pełnić funkcję przeciwpowodziową i rekreacyjną.

7. Charakterystyka wód podziemnych

Powiat Jaworski należy do terenów ubogich w wody podziemne. Na jego obszarze jedynie w części północnej położona jest niewielka część Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) 318, natomiast na wschodzie powiat graniczy z GZWP 319. Na pozostałym terenie powiatu nie występują obszary GZWP.

Głównymi poziomami użytkowymi wód podziemnych na terenie powiatu jest poziom trzecio i czwartorzędowy. Poza ww. poziomami użytkowymi, występują również poziomy: kredowy, permski i kambryjski. Udokumentowane (zatwierdzone) zasoby kategorii „B” wynoszą 27.588,25 m³/h.

Teren powiatu to obszar o słabym rozpoznaniu hydrogeologicznym, na którym brak jest bogatych w wodę poziomów użytkowych, a punktowy pobór wody jest stosunkowo niewielki. Do gmin, które pozbawione są poziomów użytkowych i praktycznie pozbawione są wód należy zaliczyć: gminę Paszowice oraz gminę Wądroże Wielkie. Wody kopalniane występują w gminie Męcinka i Paszowice.

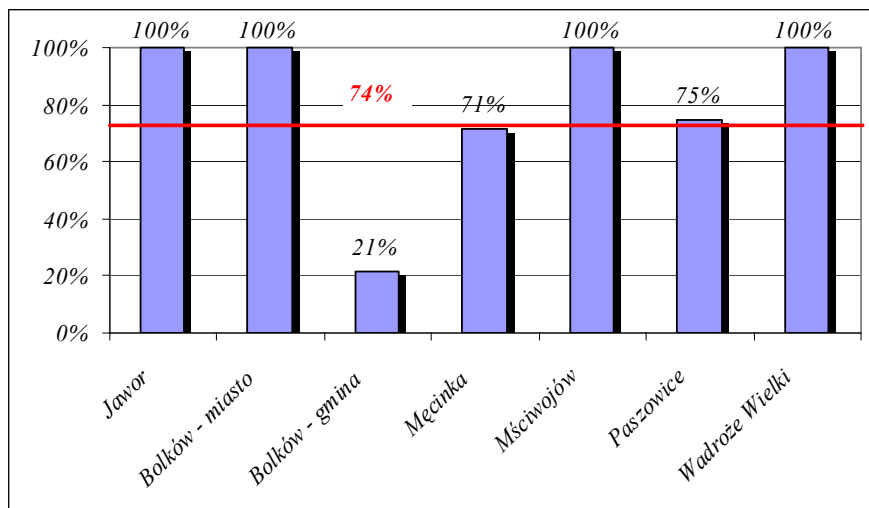
8. Charakterystyka gospodarki wodnej

Gminy Powiatu Jaworskiego korzystają głównie z ujęć podziemnych, jedynie dwie gminy Bolków i Paszowice posiadają ujęcia wód powierzchniowych.

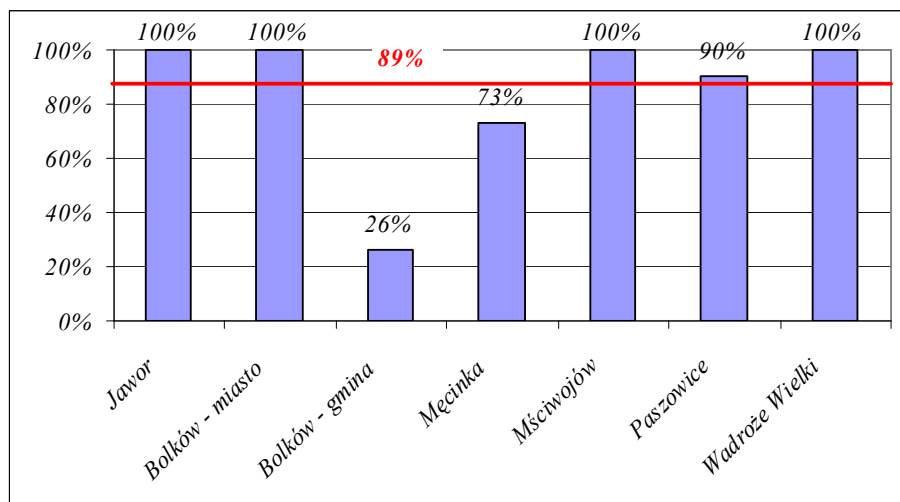
Jak wynika z analizy posiadanych dokumentów (POŚ i PGO Powiatu Jaworskiego) struktura zwodociągowania gmin Powiatu przedstawia się następująco: średni procent zwodociągowania powiatu wynosi 74 % (uwzględniając miasta Jawor i Bolków). Gminy wiejskie Mściwojów i Wądroże Wielkie są zwodociągowane w 100%, natomiast gm. Męcinka i Paszowice w ponad 70%. Jedynie teren wiejski gm. Bolków wykazuje zwodociągowanie poniżej 30%. Ogólnie należy stwierdzić, iż zwodociągowanie Powiatu jest zadawalające.

Na wykresach zaprezentowano stopień zwodociągowania powiatu pod względem liczby miejscowości i osób korzystających z sieci wodociągowej. Z wykresów tych wynika, że znaczna część mieszkańców powiatu została wyposażona w sieć wodociągową. Średni procent ludności powiatu korzystającej z wodociągu wynosi 89 %.

Procent zwodociągowania gmin Powiatu Jaworskiego

Procent ludności korzystającej z wodociągu na terenie Powiatu Jaworskiego

— - średnia dla Powiatu

9. Oczyszczalnie ścieków na terenie Powiatu

Na terenie Powiatu Jaworskiego znajduje się 6 oczyszczalni ścieków, do których kierowane są ścieki komunalne. Lokalizację oczyszczalni ścieków przedstawiono na rysunku poniżej. Oczyszczalnie miasta Jawora i Bolkowa posiadają przepustowość rzędu kilku - kilkunastu tys. m³/d. Pozostałe oczyszczalnie mają przepustowość rzędu kilkuset m³/d.

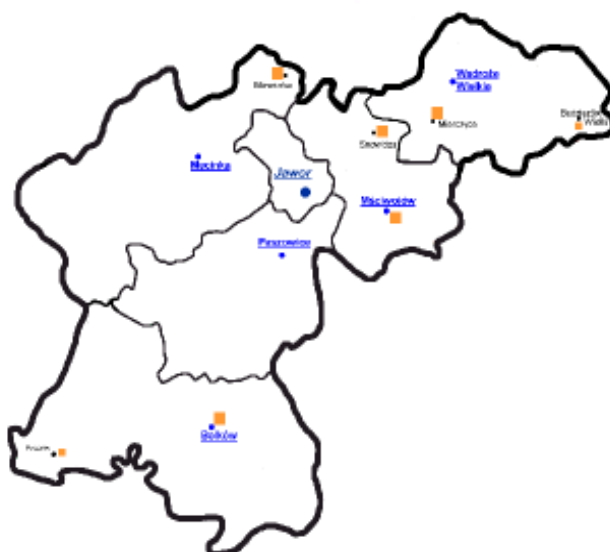
Oczyszczalnię z pełnym zakresem oczyszczania posiada miasto Jawor. Oczyszczalnia ta odbiera również ścieki z kilku miejscowości gmin Męcinka i Paszowice. Oczyszczalnia w Małuszowie wymaga modernizacji w zakresie podwyższonego usuwania fosforu.

Oczyszczalnia ścieków miasta Bolkowa powinna być modernizowana ze względu na brak trzeciego stopnia oczyszczania ścieków.

Pozostałe oczyszczalnie zlokalizowane są na terenach wiejskich powiatu tj. w Mściwojowie i Snowidzy (gm. Mściwojów) oraz oczyszczalnia w Mierczycach, gm. Wądroże Wielkie.

Poza wymienionymi oczyszczalniami na terenie powiatu zlokalizowane są mini oczyszczalnie przydomowe typu mini blok. Należy do nich zaliczyć oczyszczalnię w Kaczorowie o przerobie 20,0m³/d, która oczyszcza ścieki z Szkoły Podstawowej, oczyszczalnię Państwowego Domu Dziecka w Kaczorowie o przerobie – 40,0m³/d oraz oczyszczalnię osiedla mieszkaniowego w Budziszowie Wielkim o przerobie – 80,0 m³/d.

Lokalizacja oczyszczalni ścieków na terenie Powiatu Jaworskiego

Podsumowanie

Do najważniejszych zagadnień w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych i jednocześnie gospodarki wodno-ściekowej na terenie Powiatu Jaworskiego należy zaliczyć:

1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej,
2. Ograniczenie zużycia poboru wody wynikających ze strat sieciowych,
3. Ograniczenie zanieczyszczeń odprowadzanych spływami z pól uprawnych,
4. Zwiększenie małej retencji i zwiększenie ochrony przeciwpowodziowej,
5. Ochrona zasobów wód podziemnych.

IV. Rolnictwo i obszary wiejskie

Jak już zaznaczono wyżej, Powiat Jaworski zalicza się do powiatów o rolniczym charakterze.

Liczba sołectw powiatu jaworskiego wynosi 72, jest zróżnicowana i ściśle uzależniona od układu wiejskiej sieci osadniczej w poszczególnych gminach i przedstawia się następująco:

- gmina miejsko-wiejska Bolków – 16 sołectw
- gmina wiejska Męcinka – 14 sołectw
- gmina wiejska Mściwojów – 12 sołectw
- gmina wiejska Paszowice – 12 sołectw
- gmina wiejska Wądroże Wielkie – 18 sołectw

Powierzchnia obszarów wiejskich wynosi 553,2 km², co stanowi 95,4 % powierzchni ewidencyjnej powiatu (579,7 km²) . Obszar administracyjny miast wynosi 26,5 km² w tym miasto: Jawor 18,8 km², Bolków 7,7 km².

Ludność wiejska zamieszkująca powiat jaworski wg stanu na 31.12.2003 r. liczy 22,5 tys. mieszkańców i stanowi 42,9 % ogółu mieszkańców powiatu oraz 2,7 % ludności wiejskiej woj. Dolnośląskiego.

1. CHARAKTERYSTYKA GLEB

Największą powierzchnię pod względem typologicznym zajmują gleby brunatne, gleby pseudobielicowe, czarne ziemie, mady w dolinach rzecznych i gleby murszowe.

Gleby pseudobielicowe, brunatne i większość czarnych ziem i mad użytkowane są jako grunty orne. Analiza użytkowania gleb na tle rozmieszczenia typów i stopnia uwilgotnienia wskazuje, że sposób ich użytkowania jest zgodny z przyrodniczymi właściwościami.

Trwałe użytki zielone położone są przeważnie na madach oraz na glebach brunatnych kwaśnych, wietrzeniowych wytworzonych na skałach osadowych.

Największą powierzchnię zajmują gleby wytworzone z glin średnich pylastych całkowitych. Następną pozycję zajmują gleby wytworzone z utworów lessowych, dość znaczną powierzchnię zajmują gleby wytworzone z utworów lessowych zalegających na glinie.

Gleby wytworzone z ilów i piasków zajmują w porównaniu z wymienionymi bardzo małą powierzchnię.

2. PRODUKCJA ROŚLINNA

Sposób użytkowania ziemi uzależniony jest od jakości gleb, rzeźby terenu i warunków wodnych. Rośliny uprawiane na gruntach ornych, w większości dostosowane są do jakości siedlisk naturalnych.

Dominującymi roślinami jest grupa zbóż, która stanowi 63,3 % powierzchni G.O., w tym pszenica stanowi 76,4 %. Okopowe zajmują 10,44 %, a rzepak 11,8 %. Oprócz upraw w/w roślin rozwinęła się na tym obszarze także produkcja warzywno – sadownicza na 399 ha pod potrzeby przemysłu rolno - spożywczego i nasiennego.

Plantacje nasienne zbóż i warzyw są zlokalizowane na terenie gminy Wądroże Wielkie i Mściwojów. Materiał nasienne warzyw reprodukowany jest dla: CNOS Wrocław, POLAN Kraków, WOMIR Guzowice i PLANTICO Skierniewice. Nadzór fitosanitarny nad tymi plantacjami prowadzi Inspekcja Ochrony Roślin w Jaworze.

3. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

Warunki klimatyczne, glebowe, odpowiedni zasób siły roboczej oraz budynki inwentarskie są sprzyjające do prowadzenia na terenie powiatu jaworskiego hodowli zwierząt gospodarskich (bydła mlecznego, mięsnego, trzody chlewnej i owiec).

Warunki przyrodnicze i duża ilość użytków zielonych w południowej części powiatu jaworskiego są sprzyjające do prowadzenia intensywnej hodowli bydła mlecznego i owiec w oparciu o tanią paszę i zapotrzebowanie na surowce z tej produkcji.

4. PRZEMYSŁ ROLNO-SPOŻYWCZY

Pod potrzeby produkcji rolnej na terenie powiatu funkcjonują zakłady przetwórstwa rolno- spożywczego:

- przetwórnice mięsne
- ferma jaj konsumpcyjnych
- sortownia jaj
- skup dziczyzny
- transport zwierząt
- skład skór zwierząt domowych
- przemysł zbożowo – młynarski - młyny gospodarcze.

V. Walory turystyczne.

Znaczące walory turystyczne powiatu sugerują, że jego szansą w przyszłości powinien być rozwój turystyki. Do turystyki należy podchodzić jak do ważnej dziedziny biznesu. Takie podejście nakazuje widzenie jej jako szeregu działań i przedsięwzięć, które mają przynieść korzyści, zarówno dla bezpośrednich inwestorów, jak i całej lokalnej społeczności. Turystyka może stać się ważnym stymulatorem rozwoju regionu, generatorem miejsc pracy i zysków. Zanim to nastąpi, należy liczyć się z koniecznością poniesienia dużych nakładów kapitałowych, mających na celu utworzenie nowoczesnej bazy turystycznej. Nie uda się tego załatwić własnymi środkami, dlatego konieczne staje się pozyskanie ich z zewnątrz.

Stworzenie nowoczesnego zaplecza przemysłu turystycznego, wymaga promocji i wielu dodatkowych przedsięwzięć marketingowych, a wszystko razem wymaga stosownie wysokich nakładów.

Ważnym czynnikiem wpływającym na rozwój turystyki na terenie powiatu jest obecność dużych kompleksów leśnych, znaczna ilość wytyczonych i oznakowanych szlaków turystycznych, w tym położenie na terenie Parku Krajobrazowego „Chełmy” i prowadzona działalności gospodarstw agroturystycznych.

Koordinacją, związaną z organizowaniem turystyki, różnego rodzaju rajdów i poznawania naszego regionu przez dzieci, młodzież i mieszkańców z terenu powiatu zajmuje się Polskie Towarzystwo Turystyczno- Krajoznawcze Oddział w Jaworze.

Ponadto wpływ na dużą atrakcyjność turystyczną ma też znaczna liczba dobrze zachowanych zabytków architektury, przyrody i przebiegający przez teren powiatu Dolnośląski Szlak Cystersów.

Miasto Jawor jest miastem zaliczanym do nielicznej już grupy miast dolnośląskich, mogących poszczycić się praktycznie niezmiennym średniowiecznym układem urbanistycznym. Istniejący kształt sieci osadniczej powiatu jaworskiego to wynik wielowiekowego procesu. Obok procesów koncentracji ludności i działalności produkcyjnej, na układ ten miały wpływ także decyzje administracyjne, dotyczące m.in. kreowania nowych i znoszenia

schyłkowych miast, inkorporacji terenów wiejskich w obszar miast, a także warunki geograficzno - topograficzne, gospodarcze i społeczne. W XIII wieku miał miejsce bardzo ożywiony proces lokowania miast na prawie niemieckim. Prawa miejskie otrzymał wówczas m.in.: Jawor w 1242 r.).

Reprezentacyjny rynek z dostojnym ratuszem, otoczonym zabytkowymi pierzejami kolorowych kamieniczek / XVI-XVIII w. / nie ma sobie równych.

Sala rajców w ratuszu - ozdobiona witrażami wykonanymi w Berlińskim Królewskim Instytucie Witraży, ilustrującymi panoramę miasta, należy do najpiękniejszych w Polsce. W przylegającym do ratusza budynku Teatru Miejskiego zachowała się wspaniale zdobiona sala teatralna.

Zachwycić może unikatowe wnętrze Kościoła Pokoju . Ewangelicki Kościół wzniesiony z drewna i gliny posiada imponujące barokowe wnętrze (niezwykle cenne empory z herbami jaworskiej szlachty i cechów rzemieślniczych). Od lat rozbrzmiewa w nim muzyka kameralna w najlepszym wykonaniu artystów polskich i niemieckich, którzy zapraszani są do udziału w „Jaworskich Koncertach Pokoju”.

Nie mniej ciekawymi miejscami do zwiedzania przez turystów są Muzeum na Zamku w Bolkowie, gdzie Bractwo Rycerskie Zamku Bolków organizuje Ogólnopolski Turniej Rycerski.

Muzeum Regionalne w Jaworze mieści się w zespole dawnego klasztoru bernardynów. Znajduje się tu Galeria Śląskiej Sztuki Sakralnej i Malowideł Ściennych. W muzeum czynne są stałe ekspozycje dotyczące dziejów miasta i okolic oraz wystawy okolicznościowe.

Najciekawszym i najatrakcyjniejszym miejscem sprzyjającym rozwojowi turystyki i rekreacji jest Park Krajobrazowy „Chełmy” wraz z Wąwozem Myśliborskim, gdzie znajdują się malownicze krajobrazy, zabytkowe kościoły i pałace, ślady średniowiecznych grodzisk i liczne atrakcje przyrodnicze.

Na terenie Parku Krajobrazowego „Chełmy” funkcjonuje Centrum Edukacji Ekologicznej i Krajoznawczej organizujące warsztaty ekologiczne.

Istotnym elementem do prowadzenia rekreacji jest bliskość zbiornika wodnego „Ślup”, gdzie występuje około 20 gatunków ryb takich jak: pstrąg tęczowy, szczupak, sandacz, sum, leszcz, karp, amur i wiele innych. W okresie

ptasich migracji zbiornik stanowi wielką ostoję ptaków wodnych. Stwierdzono tu występowanie 57 gatunków ptaków z grupy wodno-błotnych.

W pobliżu Bolkowa występują również złoża wód mineralnych.

VI. AGROTURYSTYKA

Każdy program rozwoju musi przewidzieć rozwój agroturystyki. Niestety jest to postulat bardzo trudny w realizacji. Utworzenie większej liczby gospodarstw agroturystycznych jest kosztowny, a rolnicy zamieszkujący na terenie powiatu w większości nie są zamożni. Aby umożliwić rozwój agroturystyki, należy wykonać wiele prac, zorganizować sieć kanalizacyjną i wodociągową, poprawić stan dróg, przygotować ścieżki rowerowe i spacerowe, oznakować szlaki, stworzyć punkty informacyjne dla turystów oraz co najważniejsze przekonać rolników do poprawy estetyki i stanu sanitarnego obejść. Te działania to obszar współpracy między gminami i kolejny czynnik kreujący infrastrukturę zarządzania powiatem.

VII. Kultura, sport i rekreacja.

Kultura może być jednym z głównych czynników integrującym gminy. Może przyczynić się do utożsamiania mieszkańców z powiatem, a przy tym pobudzić wzrost przedsiębiorczości. Życie społeczno-kulturalne powiatu jest na tyle zróżnicowane i bogate, że może stać się swoistym zaczynem procesów rozwojowych, a zwłaszcza stymulatorem wzrostu gospodarczego. Należy więc zastanowić się nad próbą komercjalizacji imprez kulturalnych, tak aby nie tylko spełniały swoje tradycyjne funkcje, ale również przynosiły organizatorom wymierne korzyści ekonomiczne. Działalność kulturalną trzeba przekształcić w efektywną dziedzinę gospodarczą.

Na terenie powiatu organizowane są imprezy kulturalne o charakterze ponadgminnym, ponadpowiatowym, wojewódzkim, krajowe i międzynarodowe. Działania te należy kontynuować i rozwijać.

Najważniejszymi z nich są:

„Jaworskie Impresje Teatralne”

„Dni Jawora – wybory Miss Ziemi Jaworskiej”

„Dni Bolkowa”

„Jaworskie Koncerty Pokoju”

„Jaworskie Biesiady Literackie”

„Dni Średniowiecznej Kultury Śląsko- Łużyckiej”

„Międzynarodowy Plener Artystyczny”

„Spotkania Władz Samorządowych Województwa Dolnośląskiego”

„Wystawa Plastyki „Euregonu Nysa” i warsztaty artystyczne.

„Międzynarodowe Targi Chleba”

Międzynarodowy Festiwal Rocka Gotyckiego "Castle Party"

W granicach powiatu jaworskiego znajduje się wiele zabytkowych obiektów architektury sakralnej i świeckiej. Do najważniejszych i cenniejszych należą w Jaworze :

- Kościół Parafialny p.w. św. Marcina,
- Kościół Pokoju p.w. św. Ducha Ewangelicko-Augsburski,
- Zespół Poklasztorny Franciszkanów,
- Zespół Klasztorny Zgromadzenia Beginek,
- Zamek Piastowski,
- Baszta Strzegomska,
- Kamienica Mieszczańska, ul. Legnicka 3

Na terenie gminy i miasta Bolków:

- Zamek z XIII wieku w Bolkowie,
- Zamek z XIV wieku w Świnach,
- Klasycystyczny ratusz w Bolkowie,
- Kamienice z podcieniami w Bolkowie,
- Zespoły pałacowo-parkowe w Jastrowcu, Lipie, Kaczorowie, Płoninie, Sadach Dolnych, Sadach Górnych.

Na terenie gminy Męcinka:

- Gotycko-Barokowy Kościół p.w. Wniebowstąpienia Najświętszej Marii Panny w Słupie – gruntownie przebudowany w 1716 r. Obok Kościoła stoją cztery kamienne krzyże pokutne.
- Droga Krzyżowa na górze Górzec .Wzniesienie ma 475 metrów n.p.m., na jego stokach ustawiono malownicze kapliczki w szczególny sposób harmonizujące z krajobrazem.
- Kościół p.w. św. Jana Chrzciciela w Chełmcu.
- Kompleks pałacowo – parkowy w Małuszowie.
- Kościół Parafialny p.w. Narodzenia Marii Panny w Małuszowie.
- Kościół p.w. św. Marcina w Pomocnem.
- Kamienna wieża widokowa na Mszanej /462 m. n.p.m./, w pobliżu Muchowa.

Na terenie gminy Mściwojów:

- Kościół Barokowy p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny z XVIII wieku w Mściwojowie.
- Kompleks zamkowo-pałacowy zaliczany do zabytków klasy I w Luboradzu.
- Kościół p.w. Zaślubin Najświętszej Maryi Panny wybudowany na przełomie renesansu i baroku w Luboradzu.
- Dwór i pawilon parkowy z połowy XVIII wieku w Drzymałowicach.
- Pałac w Targoszynie –budynek łączący w sobie styl neorenesansowy i elementy neobaroku oraz rokoka, wybudowany w 1897 r.
- Kościół p.w. św. Jadwigi z przełomu XV i XVI oraz XVIII w.Targoszynie.
- Pałac wybudowany w XVII wieku w Snowidzy.

Na terenie gminy Paszowice:

- Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego z XIV i XVI oraz XVIII wieku w Pogwizdowie.
- Zabytkowe pałace i dwory wraz z otaczającymi je parkami w Grobli i Jakuszowej.
- Kompleks pałacowy w Myśliborzu /obecnie prowadzony jest remont/
- Wczesno-renesansowy dwór w Kłonicach.
- Kompleks pałacowo-parkowy w centrum Wiadrowa.
- Kościół p.w. św. Anny w Grobli.
- Kościół p.w. św. Józefa Oblubieńca Najświętszej Marii Panny w Kwietnikach
- Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny w Nowej Wsi Wielkiej.
- Kościół parafialny i pomocniczy p.w. św. Trójcy w Paszowicach.
- Na wzgórzu „Radogost”, w pobliżu Paszowic znajduje się wieża widokowa zbudowana w 1899 r.

Na terenie gminy Wądroże Wielkie:

- Kościół p.w. Matki Boskiej Różańcowej z XIII wieku w Wądrożu Wielkim.
- Kościół p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny z XIV wieku w Mierczycach.
- Kościół p.w. św. Marcina z XV wieku w Postolicach.
- Kościół p.w. Serca Pana Jezusa z XVI wieku w Granowicach.
- Kościół p.w. św. Piotra i Pawła w Kosiskach.
- Klasycystyczny pałac w Mierczycach.
- Dwór renesansowy wzniesiony w 1584 r. w Pawłowicach Wielkich.

Sport

Na terenie powiatu działalność sportowa prowadzona jest głównie w 35 klubach sportowych.

W klubach tych uprawiane są następujące dyscypliny sportowe: piłka nożna, koszykówka, piłka siatkowa kobiet, tenis stołowy, tenis ziemny, brydż sportowy, łucznictwo, szachy, biegi długodystansowe, akrobatyka sportowa, kolarstwo.

Największą popularnością cieszy się piłka nożna, akrobatyka sportowa, siatkówka i koszykówka.

Koordynatorami działalności tych klubów są: Powiatowe Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe, Szkolny Związek Sportowy Miasta i Gminy Jawor oraz Powiatu Jaworskiego. Ponadto działalność sportowo-obronną prowadzi Zarząd Powiatowy Ligi Obrony Kraju. Koordynacją związaną z krzewieniem kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców naszego powiatu zajmuje się Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej.

Poziom klubów, jak na możliwości powiatu jest wysoki, a ludzie pracujący w klubach to sprawdzona i kompetentna kadra, choć należałoby jednak rozszerzyć ich ofertę.

Największym osiągnięciem sportowym może poszczycić się Miejski Klub Sportowy „Victoria” Jawor -Mistrz Polski w akrobatyce sportowej w 2000 r.

Klub Sportowy „Olimpia” Jawor w 2004 r. uzyskał awans do I Ligi piłki siatkowej kobiet .

Ponadto działalność sportowo-rekreacyjną na terenie miasta Jawora prowadzi Ośrodek Sportu i Rekreacji, w którego gestii pozostaje stadion miejski, basen otwarty z hotelem i kawiarnią, kryta pływalnia „Słowianka” oraz ośrodek wypoczynkowy „Jawornik” z akwenem wodnym o powierzchni 6 ha.

Na terenie miasta Bolkowa funkcjonuje stadion miejski oraz basen otwarty. Działalność sportową i rekreacyjną prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Bolkowie.

VIII. BAZA NOCLEGOWA

Na terenie powiatu bazą noclegową dysponują:

- Hotel "Jawor", ul. Staszica 10, (9 pokoi),
- Hotel „Sportowy „ OSIR Jawor, ul. Parkowa 7, (19 miejsc noclegowych),

- Motel Jawor, ul. Dąbrowskiego 6, (10 miejsc noclegowych),
- Internat przy Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego w Jaworze, ul. Starojaworska 7, (80 miejsc noclegowych),
- Pole namiotowe Jawor, ul. Myśluborska 15, (około 200 miejsc noclegowych),
- Szkolne Schronisko Młodzieżowe Myślubórz gm. Paszowice - miejsc 33,
- Myślubórz, leśne pole biwakowe - miejsc 15,
- Hotel „Bolków” 59-420 Bolków, ul. Sienkiewicza 17, (52 miejsca noclegowe),
- Hotel „Panorama” w Bolkowie, ul. A. Mickiewicza 6, (30 miejsc noclegowych),
- Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy w Mysławie,
- Schronisko Młodzieżowe PTSM /sezonowe/ przy Szkole Podstawowej w Bolkowie, (około 60 miejsc noclegowych),
- Internat Zespołu Szkół Agrobiznesu Bolków, ul. Niepodległości 17, możliwość wynajmowania miejsc noclegowych w dni wolne od nauki,
- Pole campingowe przy Basenie w Bolkowie, ul. Polna 19, 20 miejsc pod przyczepy campingowe,
- Muchów 7, gmina Męcinka (Agroturystyka),
- Dom Wczasowy „Cichy Kąt” Grobla 11, gmina Paszowice, (miejsc 80),
- Jolanta Chudzik 59-407 Mściwojów 2b, gmina Mściwojów, (miejsc 4),
- Maria Grońska Chelmiec 71, gmina Męcinka, (miejsc 4),
- Halina i Józef Kumik Myślubórz 8, gmina Paszowice, (miejsc 13),
- Ireneusz Nawara Grobla 5 ,gmina Paszowice, pokoje 3 dwuosobowe i 1 czteroosobowy,
- Marek Sowa Pogwizdów 31, gmina Paszowice,
- Ryszard Srokowski Nowe Rochowice 22, gmina Bolków, (pokoje 5, rekreacja konna).

IX. Zagospodarowanie przestrzenne

1. Drogi

Podstawowy drogowy układ komunikacyjny powiatu jaworskiego stanowią drogi krajowe i wojewódzkie. Przez powiat jaworski przebiega główna oś komunikacyjna północ – południe, tzn. korytarz E-65 Skandynawia – Szczecin – Sudety – Europa Południowa. Połączenie to przebiega drogą krajową nr 3 i częściowo drogą krajową nr 5 (łączą się w Bolkowie). Autostrada A-4

zapewnia połączenie z Niemcami i południową częścią kraju, drogi nr 3 i nr 5 zapewniają dogodne połączenie z północną i południową częścią kraju oraz Czechami. Drogi wojewódzkie zapewniają połączenie powiatu jaworskiego z powiatami ościennymi: legnickim, średzkim, świdnickim, złotoryjskim, kamiennogórskim. Drogi powiatowe zapewniają połączenie gmin z siedzibą powiatu oraz gmin pomiędzy sobą. Drogi gminne stanowią uzupełniającą sieć dróg, służącą miejscowym potrzebom. Istniejący drogowy układ komunikacyjny zapewnia podstawowe potrzeby komunikacyjne społeczności powiatu jaworskiego. Jednak przeważającą sieć dróg stanowią drogi o parametrach technicznych nie odpowiadających wymogom przewidzianym dla ich kategorii. Notowany w ostatnim okresie szybki wzrost liczby pojazdów i narastające natężenie ruchu, zwłaszcza ciężkich samochodów ciężarowych, powodują konieczność podjęcia pilnych działań remontowych i modernizacyjnych dróg, mających na celu zapewnienie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, płynności tego ruchu i funkcjonalność całego układu komunikacyjnego powiatu. Na terenie powiatu jaworskiego znajduje się 639,4 kilometrów dróg publicznych, w tym: 83,3 km dróg krajowych, 70,1 km dróg wojewódzkich, 323,2 km dróg powiatowych, 162,8 km dróg gminnych.

DROGI KRAJOWE

Drogi krajowe stanowią własność Skarbu Państwa. Zarządza nimi Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu. Przez powiat jaworski przebiegają następujące odcinki dróg krajowych:

- autostrada A-4, w granicach powiatu 9,7 km,
- droga nr 3 Świnoujście – Jakuszyce – Granica Państwa, w granicach powiatu 59,7 km,
- droga nr 5 Wrocław – Lubawka – Granica Państwa, w granicach powiatu 13,9 km.

Według raportu Biura Studiów Sieci Drogowej ówczesnej Generalnej Dyrekcji Dróg Publicznych z kwietnia 2000 r. o stanie nawierzchni dróg za 1999 r., ocena ogólna stanu dróg krajowych przedstawiała się następująco: w stanie dobrym: 18,8% dróg i w stanie złym 81,2%. Stan dróg krajowych w powiecie

jaworskim nie odbiega od oceny ogólnej dla całej sieci tych dróg. Wadą istniejącego układu komunikacyjnego dróg krajowych jest to, że przebiegają one przez centra zwartej zabudowy mieszkaniowej miejscowości: Małuszów, Jawor, Paszowice, Sokola, Bolków, i Kaczorów. Narastające natężenie ruchu tranzytowego, w szczególności pojazdów o dużej ładowności, powoduje liczne niedogodności dla mieszkańców w postaci nadmiernego hałasu, drgań, zanieczyszczenia powietrza, niszczenia infrastruktury mieszkaniowej, pękanie konstrukcji budynków. Cały odcinek drogi krajowej nr 3, przebiegający na obszarze powiatu jaworskiego nie spełnia warunków technicznych drogi krajowej. Droga posiada wąskie jezdnie, brak odpowiedniej szerokości poboczy, chodników i zatok dla pojazdów komunikacji publicznej. W nawierzchni jezdni istnieją ubytki i koleiny. Liczne niebezpieczne zakręty oraz ograniczenia prędkości do 40 km/h powodują ograniczenie płynności ruchu, zwiększenie czasu przejazdu, zużycia paliwa i zanieczyszczenia powietrza. W ciągu tej drogi odnotowywane jest także najwięcej wypadków i kolizji.

DROGI WOJEWÓDZKIE

Drogi wojewódzkie stanowią własność samorządu województwa dolnośląskiego. Funkcję administratora dróg wojewódzkich pełni Dolnośląski Zarząd Dróg Wojewódzkich we Wrocławiu. Przez powiat jaworski przebiegają następujące drogi wojewódzkie:

- nr 328 Nowe Miasteczko - Przemków – Chojnów – Złotoryja – Wojcieszów – Kaczorów Marciszów, w granicach powiatu 11,9 km, klasa Z,
- nr 345 Wilczków – Budziszów Wielki – Strzegom, w granicach powiatu 6,9 km, klasa G,
- nr 363 Bolesławiec – Złotoryja – Jawor – Jenków, w granicach powiatu 24,2 km, klasa G,
- nr 365 Jelenia Góra – Świerzawa – Jawor, w granicach powiatu 18,1 km, klasa G,
- nr 374 Jawor – Stanowice – Świebodzice, w granicach powiatu 9,0 km, klasa G.

Ocenia się, że 55% dróg wojewódzkich na terenie powiatu jaworskiego jest w stanie dobrym i 45% w stanie złym. Dane charakteryzujące stan dróg

wojewódzkich w powiecie jaworskim nie odbiegają od oceny tych dróg dla innych obszarów Dolnego Śląska.

DROGI POWIATOWE

Drogi powiatowe stanowią własność samorządu powiatowego. Funkcję administratora pełni Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze z siedzibą w Zębowicach nr 44.

Ze względu na znaczenie dla funkcjonowania układu komunikacyjnego istnieje następujący podział dróg powiatowych:

1. Drogi główne – mające podstawowe znaczenie dla funkcjonowania powiatu, powiązane z drogami głównymi wyższych klas. Zaliczamy do nich drogi :

- dr 2814 D Mysłów – Lipa – Paszowice,
- dr. 2800 Mierzyce-Skała-Luboradz,
- dr.2801 Luboradz-Mściwojów-Zębowice,
- dr.2802 Zębowice-Paszowice
- nr 2184 D Prochowice – Wądroże Wielkie-Jawor (ul.Wiejska),
- nr 2808 D dr. nr 363 – Męcinka – dr. pow. nr 2610 D
- nr 2792 D dr. kr. nr 3 – Snowidza – Targoszyn- gr. pow.- (Rogoźnica).

2. Drogi zbiorcze – mające powiązanie z drogami głównymi i lokalnymi. Są to drogi :

- nr 2815 D Lipa – Pogwizdów-Kwietniki – dr.kr. nr 3,
- nr 2796 D Sady Dolne – Sady Górne - gr. pow. (Stare Bogaczowice),
- nr 2789 D Wierzchosławice – Kaczorów,
- nr 2883 D (Kłaczyna) – gr. pow.- Bolków (ul. Sienkiewicza),
- nr 2830 D Stare Rochowice – Płonina,
- nr 2832 D Wolbromek – Sady Dolne,
- nr 2787 D Sady Górne – gr. pow. – (Nagórniki),
- nr 2788 D Wierzchosławice – Półwieś,
- nr 2177 D (Legnica) - gr. powiatu – Budziszów Mały –gr. pow. - (Ujazd Górny),
- nr 2183 D (Dzierżkowice) – gr. powiatu – Kosiska,
- nr 2182 D (Usza) gr. powiatu – Postolice,
- nr 2790 D Mierzyce – Gądków – gr. pow. – (Drogomilowice),

- nr 2798 D Kępy – Sobolew,
- nr 2185 D (Mikołajowice) – gr. powiatu – Wądroże Wielkie- droga pow. nr 2790,
- nr 2799 D Gądków – Postolice ,
- nr 2186 D (Mikołajowice) – gr. pow. - Snowidza,
- nr 2791 D Granowice – gr. powiatu - (Damianowo),
- nr 2188 D (Ogonowice) - gr. powiatu - Snowidza
- nr 2805 D Niedaszów – Zimnik,
- nr 2803 D Targoszyn – Marcinowice,
- nr 2929 D (Goczałków) – gr. powiatu – Targoszyn,
- nr 2804 D Mściwojów – Niedaszów,
- nr 2176 D (Legnickie Pole)- gr. powiatu – Godziszowa – Jawor, (ul. Słowackiego, ul. Poniatowskiego),
- nr 2189 D (Biskupice) - gr. powiatu – Małuszów,
- nr 2187 D (Nowa Wieś Legnicka) - gr. powiatu – Pawłowice Wielkie - .Mierczyce,
- nr 2175 D (Legnica) - gr. powiatu – Warmatowice Sienkiewiczowskie - Przybyłowice – Małuszów,
- nr 2190 D (Krajów) - gr. powiatu – Sichówek – Sichów,
- nr 2816 D Pogwizdów – Kwietniki – dr. kr. nr 3,
- nr 2793 D Wiadrów – gr. powiatu - (Celów),
- nr 2794 D Jawor, ul. Szpitalna – Zębowice – gr. powiatu. – (Czernica),
- nr 2610 D (Złotoryja) - gr. powiatu – Kondratów – Pomocne – dr. woj.nr 365,
- nr 2809 D Słup - Męcinka,
- nr 2806 D dr. woj. nr 363 – Piotrowice – dr. woj. nr 365,
- nr 2823 D dr. kr. nr 3 – Wiadrów - dr. kr. nr 3,
- nr 2818 D Paszowice – Wiadrów,
- nr 2795 D Bolkowice – gr. pow. – (Gniewków),
- nr 2819 D Paszowice – Kłonice – dr. kr. nr 3,
- nr 2822 D Jawor (ul. Myśliborska) – Myślibórz – Myślinów – dr. woj. nr 365,
- nr 2807 D Męcinka – Piotrowice,
- nr 2786 D Bogaczów – Słup – Jawor (ul. Starojaworska),

- nr 2811 D Sichów – Stanisławów,
- nr 2604 D (Rzeszówek) – gr. powiatu - Kondratów,
- nr 2602 D (Biegoszów) – gr. powiatu - Kondratów.

3. Drogi powiatowe lokalne – dojazdowe. Należą do nich droga :

- nr 2821 D Siedmica - dr. pow. nr 2814 D,
- nr 2824 D Kwietniki – Grobla,
- nr 2828 D Jastrowiec – dr. kraj.nr 3,
- nr 2827 D Jastrowiec – Grudno,
- nr 2829 D Świny – Gorzanowice – Bolków (ul. Waryńskiego),
- nr 2833 D dr. przez wieś Wierzchosławice,
- nr 2826 D dr. przez wieś Mysłów,
- nr 2831 D Wierzchosławiczki – Stare Rochowice ,
- nr 2820 D dr. pow. nr 2814D – Nowa Wieś Wielka,
- nr 2797 D Budziszów Mały – Budziszów Wielki,
- nr 2825 D Kaczorów - dojazd do stacji PKP ,
- nr 2812 D dojazd do stacji PKP Przybyłowice.

W mieście Jawor następujące ulice stanowią drogi powiatowe:

Cukrownicza, Chopina, Armii Krajowej, Dworcowa, Kolejowa, Kościuszki, Myśliborska, Piastowska, Piłsudskiego, Poniatowskiego, Rapackiego, Grunwaldzka, Słowackiego, Starojaworska, Strzegomska, Szpitalna, Wiejska, Wrocławska, ul. bez nazwy w ciągu drogi Stary Jawor – Piotrowice.

W mieście Bolków drogami powiatowymi są następujące ulice:
Kamiennogórska, Niepodległości, Wolbromska, Sienkiewicza, Waryńskiego.

Podstawowymi mankamentami sieci dróg powiatowych są: mała szerokość, zły stan techniczny nawierzchni i poboczy. Z całej sieci dróg powiatowych 14,9 km jest w stanie bardzo złym, a 140 km w stanie złym. W ciągach dróg powiatowych znajduje się 67 obiektów mostowych i jeden wiadukt. Większość obiektów infrastruktury drogowej wymaga remontów bieżących. Most w ciągu drogi nr 2806 D w miejscowości Piotrowice wymaga remontu kapitalnego.

Średnie natężenie ruchu na drogach powiatowych to 964 pojazdy na dobę (największe na drodze nr 2814 D Lipa – Paszowice – 1625 pojazdów, najmniejsze 91 pojazdów na drodze nr 2789 D Wierzchosławice – Kaczorów).

ZAMIERZENIA

W zakresie administracyjno porządkowym należy wykonać następujące przedsięwzięcia:

I. Przemianować ul. Wrocławską i ul. Rapackiego w Jaworze do kategorii dróg wojewódzkich.

II. Przemianować niżej wymienione drogi powiatowe do kategorii dróg gminnych:

1. nr 2828 D Jastrowiec – dr. krajowa nr 3, dł. 3,0 km, nawierzchnia gruntowa,
2. nr 2831 D Wierzchosławiczki – Stare Rochowice, dł. 1,3 km, nawierzchnia gruntowa,
3. nr 2182 D gr. powiatu (Usza) - Postolice, dł. 1,1 km, nawierzchnia gruntowa,
4. nr 2185 D (Mikołajowice) – gr. pow. -Wądroże Wielkie- dr. pow. nr 2790 D, dł.4,9 km, nawierzchnia gruntowa,
5. nr 2799 D Gądków – Postolice – dł. 1,8 km, nawierzchnia gruntowa,
6. nr 2819 D Paszowice - Kłonice – dr. krajowa nr 3, dł. 1,4 km, nawierzchnia gruntowa,
7. nr 2821 D Siedmica – dr. pow. nr 2814 D, dł. 1,4 km, nawierzchnia gruntowa,
8. nr 2813 D Chełmiec – Myślibórz, dł. 1,6 km, nawierzchnia gruntowa,
9. nr 2810 D Chroślice – Męcinka, dł. 1,3 km, nawierzchnia gruntowa,
10. nr 2602 D (Biegoszów) – gr. powiatu – Kondratów, dł. 0,4 km, nawierzchnia gruntowa,
11. nr 2839 D, ul. Cukrownicza w Jaworze, dł. 2,8 km
12. nr 2843 D ulicę bez nazwy w ciągu drogi Stary Jawor – Piotrowice. Dł. 0,2 km

Niniejszy program zakłada, że wszystkie drogi powiatowe powinny spełniać warunki techniczne określone w rozporządzeniu Ministra Transportu

i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999r. Dlatego wyznacza się zakres działań inwestycyjnych zakładający dla głównych dróg powiatowych, mających podstawowe znaczenie dla funkcjonowania powiatu, poszerzenie jezdni do minimum 5,5 m, dla dróg zbiorczych poszerzenie do minimum 4,5 m.

Realizacja wyżej wymienionych przedsięwzięć spowoduje, że sieć dróg powiatowych będzie odpowiadać podstawowym standardom umożliwiającym sprawną i bezpieczną komunikację.

X. Gospodarka odpadowa.

Powiat jaworski, w zakresie gospodarki odpadami, posiada „Plan gospodarki odpadami Powiatu Jaworskiego”, przyjęty Uchwałą Nr XVI/57/03 Rady Powiatu w Jaworze z dnia 30 grudnia 2003 r , który jest integralną częścią „Programu ochrony środowiska Powiatu Jaworskiego”. Plan ten jest dokumentem pośrednim pomiędzy dokumentem wojewódzkim, a dokumentami gminnymi i na podstawie informacji ze swojego obszaru dopracowuje wytyczne wyższego szczebla do formy regionalnej.

XI. Bilans energetyczny - elektryczny i gazyfikacja

Gminy powiatu jaworskiego posiadają korzystne warunki zasilania w energię elektryczną. Sieć rozdzielcza średniego i niskiego napięcia na obszarze miast, w przeważającej mierze jest siecią kablową podziemną, zaś na terenach wiejskich - napowietrzną. Na terenie powiatu jaworskiego liczba odbiorców domowych wynosi 10425 gospodarstw, zużycie energii 17253 MWh. Niezbędna jest jednak wymiana (zwłaszcza na terenach wiejskich) sieci napowietrznych na sieci kablowe podziemne. Przepustowość linii elektroenergetycznych wysokich i średnich napięć nie stanowi żadnej przeszkody w rozbudowie układu sieciowego. Teren powiatu stanowi zatem atrakcyjne miejsce lokalizacji przemysłu, usług i osadnictwa. Na terenie powiatu w Gminie Męcinka pracuje elektrownia wiatrowa.

Wiele miejscowości powiatu jaworskiego zaopatrywanych jest obecnie w gaz ziemny wysokometanowy z magistralnego gazociągu. Układ ten zapewnia wysoką pewność zasilania. . W ostatnich latach następuje wyraźny rozwój

układu gazowych sieci rozdzielczych (dotyczy to w szczególności Męcinki, Paszowic). Prowadzona systematycznie od kilku lat rozbudowa i wymiana sieci przewodów gazowych umożliwia zaopatrzenie w gaz sieciowy kolejnych gospodarstw domowych w gminach powiatu jaworskiego. Wielu właścicieli domów jednorodzinnych dokonało przy tym modernizacji kotłowni na gazowe. Wykorzystywanie bowiem głównie węgla w tych celach jest jednym z istotniejszych źródeł zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego.

Znaczna część powiatu jaworskiego nie jest obecnie zaopatrywana w gaz sieciowy, choć jest to możliwe (przynajmniej w pewnym zakresie) w dającej się przewidzieć przyszłości.

Gospodarka ciepła na terenie gmin powiatu jaworskiego ma w dużym stopniu zdecentralizowany charakter. Oparta jest bowiem o kotłownie lokalne (33 kotłownie) oraz paleniska indywidualne. Szczególnie istotnym przedsięwzięciem o ekologicznym wymiarze powinno być zatem systematyczne zastępowanie ogrzewania konwencjonalnego (węglowego) ogrzewaniem "czystym". Wiąże się to także z perspektywami rozwoju ruchu turystycznego w powiecie.

W miastach możliwe jest stworzenie zintegrowanych układów ciepłowniczych w oparciu o źródło ciepła o większej mocy (przy jednoczesnym rozwoju sieci ciepłych). System taki jest już budowany w Jaworze. Sieć centralnego ogrzewania w miastach została w ostatnich latach wyraźnie rozbudowana i obecnie jej długość sięga 17 km. Możliwości techniczne kotłowni miejskich pozwalają w większości przypadków na przyłączenie kolejnych odbiorców i likwidację dalszych, uciążliwych dla środowiska kotłowni lokalnych. Na terenach wiejskich natomiast w najbliższym okresie dominować nadal będą paleniska indywidualne, choć dla rejonów zwartej zabudowy rozważyć można budowę ekologicznych kotłowni lokalnych.

XII. Gospodarka

Dekada lat dziewięćdziesiątych sprawiła, że w dotychczas dobrze rozwiniętym pod względem gospodarczym powiecie jaworskim, nastąpiło systematyczne pogorszenie sytuacji społeczno-gospodarczej, czego wyrazem była likwidacja bądź ograniczenie produkcji wielu przedsiębiorstw. Rozmieszczenie zakładów

produkcyjnych jest nierównomierne, większość skoncentrowana jest głównie w Jaworze, nieznaczna część w Bolkowie.

Jednakże w okresie ostatniego roku nastąpiło znaczne ożywienie gospodarcze w całym kraju, co również stopniowo przekłada się na powiat jaworski. W związku z dobrą koniunkturą gospodarczą, otwarciem rynków zbytu krajów członkowskich, na terenie powiatu jaworskiego powstają nowe zakłady produkcyjne, a istniejące przedsiębiorstwa powoli, ale systematycznie zwiększają produkcję. Pozostałe zakłady są na ogół niewielkie, zatrudniają zazwyczaj kilkadziesiąt osób. Aktywizacja działań przedsiębiorczych ujawniła się przede wszystkim w dziedzinie handlu. Obecnie wśród małych firm, których jest na terenie powiatu około 3,5 tysiąca, zdecydowaną większość stanowią drobne przedsiębiorstwa, działające w sferze handlu detalicznego. Rozwój tej sfery życia gospodarczego następował w sposób spontaniczny, nieskoordynowany i nierównomierny. Sieć handlowa jest rozproszona i rozdrobniona, dominują małe sklepy rodzinne. Poziom świadczonych usług nie zawsze jest zadowalający, nie zawsze też w pełni zaspokajający oczekiwania klientów, handlowcy nie dysponują bowiem szerokim asortymentem towarów. Ograniczony jest też ich potencjał konkurencyjny i rozwojowy. Zaspakajają głównie potrzeby lokalnych klientów. Placówki handlu hurtowego są nieliczne, a ich wzrost wydaje się mało prawdopodobny ze względu na coraz większą aktywność handlową bezpośrednich producentów oraz dużych hurtowni o zasięgu regionalnym lub nawet krajowym. Poza tym handlowa sieć zakładów usługowych jest dobrze rozwinięta. W ramach tej sieci dominują jednostki małe, słabo wyposażone, oferujące usługi na średnim poziomie. W miejscu gdzie uprzednio funkcjonował zakład produkcji wyrobów emaliowanych „FAWEM” powstaje nowe, prężne przedsiębiorstwo z kapitałem zagranicznym, które zamierza zatrudnić blisko 300 osób. Handel i usługi realizują oczekiwania lokalnych klientów. Są one skoncentrowane przede wszystkim w ośrodkach miejskich. Na wsi w dalszym ciągu mało jest sklepów i zakładów usługowych, a poziom ich funkcjonowania można ocenić jako dostateczny. Na terenie powiatu jaworskiego funkcjonuje około 50 firm zrzeszonych w Cechu Rzemiosł Różnych w Jaworze. Nie jest to liczba faktycznie funkcjonujących przedsiębiorstw rzemieślniczych, gdyż ilość nie zrzeszonych rzemieślników jest o wiele większa. Rzemiosło na terenie powiatu jaworskiego obejmuje szeroki

wachlarz oferowanych usług począwszy od: usług piekarniczych, mechanicznych, krawieckich, szewskich, zegarmistrzowskich, fryzjerskich. Są to głównie małe zakłady usługowe świadczące usługi dla mieszkańców terenu powiatu.

XIII. Sfera społeczna

1. Oświata i pomoc społeczna

Kontynuując reformę systemu edukacji rozpoczętą w 2000r. w zakresie szkolnictwa ponadgimnazjalnego Rada Powiatu w Jaworze dokonała przekształceń szkół dla dorosłych

Z dniem 1 września 2004r. utworzono następujące szkoły:

1. w Zespole Szkół Agrobiznesu w Bolkowie:
 - Liceum Ogólnokształcące Uzupełniające dla dorosłych na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej,
 - Liceum Ogólnokształcące Uzupełniające na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej,
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie gimnazjum.
2. w Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego w Jaworze:
 - Technikum Uzupełniające dla dorosłych na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej,
 - Technikum Uzupełniające na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej.
3. w Zespole Szkół Zawodowych w Jaworze;
 - Technikum Uzupełniające na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej.
4. w I Zespole Szkół Ogólnokształcących w Jaworze:
 - Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych na podbudowie zasadniczej szkoły zawodowej.

W związku z brakiem naboru i małym zainteresowaniem z dniem 31 sierpnia 2004r. zlikwidowano za zgodą Dolnośląskiego Kuratora Oświaty Liceum Profilowane oraz Szkołę Policealną, kształcącą w zawodzie technik rachunkowości w Zespole Szkół Agrobiznesu w Bolkowie.

Wychodząc na przeciw zapotrzebowaniu rynku pracy i późniejszej możliwości zatrudnienia absolwentów, z dniem 1 września 2003 r. założono

w Zespole Szkół Agrobiznesu w Bolkowie – Technikum Architektury Krajobrazu. Szkoła ta przygotowuje młodzież do planowania i kształtowania terenów zielonych, prowadzenia szkólek drzew i krzewów ozdobnych, na które z roku na rok wzrasta zapotrzebowanie. Obecnie w tej szkole kształci się w dwóch oddziałach 59 uczniów.

Również od 1 września 2003r. w Zespole Szkół Agrobiznesu rozpoczęła funkcjonowanie 2-letnia Szkoła Policealna, kształcąca w trybie zaocznym w zawodzie technik informatyk.

Z dniem 1 stycznia 2004r. przeszedł do systemu oświaty Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworze. Ze względu na ponadregionalny charakter placówki zostanie ona przekazana z dniem 1 stycznia 2005r. Urzędowi Marszałkowskiemu we Wrocławiu.

Obecnie na wniosek Zarządu Powiatu w Jaworze Rada Powiatu rozpatruje projekt połączenia Powiatowego Ośrodka Doradztwa Metodyczno – Programowego oraz Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej i utworzenia Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno – Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego.

W szkołach prowadzonych przez Powiat Jaworski w roku szkolnym 2002/2003 kształciło się łącznie 2950 uczniów, w roku szkolnym 2003/2004 – 3028 uczniów, a w roku szkolnym 2004/2005 – 2857 uczniów.

Poniższa tabela szczegółowo przedstawia liczbę uczniów w poszczególnych szkołach:

	2002/2003	2003/2004	2004/2005
PCKZ	1013	1098	1076
ZSZ	425	374	323
I ZSO	786	819	734
ZSA	530	544	531
SOSW	157	154	154
MOW	39	39	39
Razem	2950	3028	2857

Od roku 2002r. akty mianowania otrzymało – w roku 2002r. – 7 nauczycieli, w roku 2003r. – 6 nauczycieli, w roku 2004r. – 8 nauczycieli.

Od roku 2002r. wydano 10 decyzji o wpisie i wykreśleniu szkół i placówek niepublicznych w Powiecie Jaworskim.

2. POMOC SPOŁECZNA

Rodziny zastępcze

Na dzień 30 września 2004 r. w powiecie jaworskim funkcjonuje 80 rodzin zastępczych, w których przebywa 109 dzieci. W stosunku do roku 2003 r. liczba rodzin wzrosła o 13, a dzieci o 15. Pomocą objęto także usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, których traktuje się jako odrębne rodziny. Ogółem w od początku 2003 r. do końca września 2004 r. pomocy udzielono 52 wychowankom rodzin zastępczych

Od 1 stycznia 2004 r. obowiązują porozumienia między powiatami w sprawie zwrotu wydatków ponoszonych na utrzymanie dzieci pochodzących z innych powiatów, a umieszczanych w rodzinach zastępczych na terenie danego powiatu.

Domy Pomocy Społecznej

Do 31 lipca 2004 r. na terenie powiatu funkcjonowały 3 ponadgminne domy pomocy społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych. Od 1 sierpnia funkcjonują 2: w Mierzycach i w Bolkowie z Filią w Jaworze.

W 2003 r. do Centrum wpłynęło 112 wniosków o skierowanie do domów pomocy społecznej. W 34 przypadkach wnioski pochodzą z gmin powiatu jaworskiego. Do końca września br. do Centrum wpłynęło 8 wniosków. Wszystkie z poza powiatu jaworskiego.

Placówki opiekuńczo-wychowawcze

Wydano 134 skierowania do placówek opiekuńczo – wychowawczych, z powodu braku wolnych miejsc w placówkach, wydano 277 decyzje odmowne. W 2003 r. i 2004 r. usamodzielniono łącznie 21 wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Usamodzielnionym wychowankom udzielono pomocy:

- pieniężnej na usamodzielnienie– w 2003 r. - 45.388 zł, w 2004 r. – 11.347 zł
- rzeczowej na usamodzielnienie – w 2003 r. - 13.778 zł, w 2004 r. – 11.347 zł
- pieniężnej na kontynuowanie nauki –2003 r.-32.633 zł, w 2004 r.-32.222 zł

Łącznie w roku 2003 wydano 91.799,96 zł, a od 1 stycznia do 30 września 2004 - 54.916 zł.

**REHABILITACJA SPOŁECZNA – dofinansowania
ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób
Niepełnosprawnych**

Lp.	Treść	Rok 2003	I-III kw. 2004
1.	Dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.	66.725,71	73.358,15
2.	Dofinansowanie do barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.	249.009,83	148.509,80
3.	Dofinansowanie do turnusów rehabilitacyjnych.	71.127,00	191.224,00

Ponadto dofinansowano:

- zakup: obuwia ortopedycznego, aparatów słuchowych, materaców, wózków inwalidzkich, fotelików do siedzenia, pieluchomajtek, lamp Biopton, protez podudzia, wanien z hydromasażem, rowerów rehabilitacyjnych,
- przystosowanie łazienek dla osób niepełnosprawnych, instalację centralnego ogrzewania, zakup komputerów, wymianę okien i drzwi, instalację dźwigów inwalidzkich, instalację podgrzewaczy elektrycznych i gazowych, zakup aparatów słuchowych,
- turnusy rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów,
- do sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

XIV. Ochrona zdrowia

Najpilniejszym i wymagającym najszybszego rozwiązania zadaniem dotyczącym ochrony zdrowia na terenie Powiatu Jaworskiego jest kwestia Szpitala Powiatowego. Poważnym problemem jest chroniczne niedofinansowanie szpitala i innych placówek na terenie powiatu. Niskie kontrakty podpisane z Dolnośląskim Oddziałem Wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia spowodował, że dotychczasowe zadłużenie szpitala nadal wzrasta, co powoduje problemy w jego normalnym funkcjonowaniu. Również zgłaszający swoje roszczenia wierzyciele szpitala i egzekucja komornicza nie

wpływają pozytywnie na bieżące funkcjonowanie i gospodarkę finansową placówki.

Nie bez znaczenia jest jakość i poziom świadczeń zdrowotnych, spełniających oczekiwania pacjentów. Dlatego nieodzownym jest odtworzenie zdekapitalizowanego wyposażenia i sprzętu medycznego w ramach zakupów inwestycyjnych nowoczesnego sprzętu, który pozwoliłby na zwiększenie wachlarza usług medycznych. Najpilniejsze jest zakupienie aparatu RTG, bowiem aktualnie funkcjonujący w szpitalu aparat „x18”, o 20 letnim okresie użytkowania jest jedynie warunkowo dopuszczony do eksploatacji przez Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Radiologicznego.

Bardzo ważnym i pilnym zadaniem jest kontynuacja rozpoczętej w 1996 r. inwestycji PN. „Modernizacja budynku A Szpitala Powiatowego”. W ramach tej inwestycji planuje się utworzyć oddział intensywnej opieki medycznej, co wynika również z wymogów płatnika, tj. Narodowego Funduszu Zdrowia. Ponadto, w modernizowanej części szpitala umieszczona zostanie część diagnostyczna, co przyczyni się do korzystnych zmian w funkcjonowaniu całego szpitala.

Głównego remontu wymaga również obecnie funkcjonująca część szpitala. Kontynuacja modernizacji budynku „A”, remont oddziałów szpitalnych oraz doposażenie szpitala w nowoczesny sprzęt medyczny przyczyni się do poprawy warunków lokalowych oraz dostępności pacjentów do usług zdrowotnych i świadczeń na wyższym poziomie.

XV. Bezpieczeństwo publiczne

Z inicjatywy samorządu powiatowego, na podstawie analizy stanu bezpieczeństwa na terenie powiatu jaworskiego oraz konsultacji, w roku 2000 opracowany został „Program bezpieczeństwa, ładu i porządku publicznego w powiecie jaworskim na lata 2000-2002”. Program ten zawierał ogólne założenia z zakresu problematyki oraz stanowił zbiór podmiotów, które winny uczestniczyć w jego realizacji, a także podkreślał szansę poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie jaworskim. W wyniku realizacji programu osiągnięto znaczną poprawę bezpieczeństwa obywateli. Nastąpił spadek liczby przestępstw stwierdzonych. Zanotowano również spadek

przestępstw kryminalnych, w tym przeciwko zdrowiu i życiu. Jednocześnie uzyskano wzrost wykrywalności sprawców przestępstw.

Niemniej jednak wciąż występuje wiele zjawisk negatywnych, jako uboczny efekt transformacji ustrojowej państwa. Należą do nich: pogarszający się stan ekonomiczny społeczeństwa, bezrobocie, ubożenie rodzin, a co za tym idzie wzrost zagrożenia bezpieczeństwa obywateli. Wymienione negatywne zjawiska uderzają w obywateli i w państwo, dlatego też postanowiono kontynuować i rozwijać sprawdzone działania na rzecz bezpieczeństwa obywateli. Opracowano i przedłożono Radzie Powiatu „Powiatowy program zapobiegania przestępczości oraz poprawy porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na lata 2003-2006 pn” BEZPIECZNY POWIAT JAWORSKI” .

XVI. Kierunki rozwoju i zadania polegające na poprawie sytuacji na obszarze Powiatu Jaworskiego.

Kierunki rozwoju Powiatu Jaworskiego zostały określone na podstawie analizy sytuacji społeczno – gospodarczej Powiatu, przedstawionej w poprzednich rozdziałach, jak również na podstawie potrzeb ujawnionych podczas konsultacji społecznych. Nie bez znaczenia, w tworzeniu tej części dokumentu były również cele zawarte w Strategii Rozwoju Powiatu Jaworskiego oraz zadania przewidziane w dokumentach programowych obejmujących zasięgiem geograficznym obszar Powiatu, a odnoszących się do kwestii ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

Zasadniczym celem rozwoju powiatu na lata 2004-2006 i następne jest poprawa warunków życia mieszkańców w zakresie jaki określa art.4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.jedn. z 2001 r., Dz.U.Nr 142 poz 1592).

Nakreślony powyżej cel główny przekłada się na cele strategiczne, a te zaś na cele cząstkowe:

1. **CEL STRATEGICZNY I** – stworzenie warunków dla wzrostu aktywizacji gospodarczej
 - a) inwestycje w zakresie komunikacji i infrastruktury drogowej,

- b) promowanie systemu lokalnych stref gospodarczych,
- c) dostosowanie kierunków kształcenia dla potrzeb rynku pracy,

2. **CEL STRATEGICZNY II** – użytkowanie warunków środowiska naturalnego, zgodnie z zasadami ekorozwoju

- a) wspieranie finansowanych z Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przedsięwzięć proekologicznych realizowanych przez jednostki organizacyjne powiatu oraz przez samorządy gminne,
- b) edukacja w zakresie racjonalnej gospodarki odpadami obejmującej ogół mieszkańców, szkoły, przedsiębiorstwa i instytucje publiczne,

3. **CEL STRATEGICZNY III** – rozwój obszarów wiejskich i aktywizacja rolnictwa

- a) wspieranie inicjatyw lokalnych zmierzających do komasacji gruntów rolnych,
- b) wspieranie procesu powstawania grup producenckich, tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przetwórstwa rolno-spożywczego, promocji lokalnych produktów oraz gospodarstw agroturystycznych,

4. **CEL STRATEGICZNY IV** – wzrost jakości usług w administracji samorządowej

- a) wspieranie działań inwestycyjnych w zakresie budowy teleinformatycznej sieci dostępowej, tworzenie oferty informacyjnej i usług dostępnych elektronicznie w Starostwie Powiatowym i podległym jednostkach,
- b) uzyskanie certyfikatu Systemu Zarządzania Jakością ISO 9001:2000 przez Starostwo Powiatowe i podległe jednostki.

5. **CEL STRATEGICZNY V** – zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa publicznego i socjalnego oraz poprawę stanu oświaty, kultury i opieki społecznej

- a) utworzenie Centrum Powiadamiania Ratunkowego,
- b) podniesienie standardu funkcjonalnego i technicznego placówek opiekuńczych oraz wspieranie programów mających na celu likwidację barier uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym egzystencję w środowisku,
- c) modernizacja bazy oświatowej,

Istotnym elementem określającym możliwości osiągnięcia założonych celów jest przedstawiona poniżej analiza SWOT, która uwzględniając wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania pozwala dostrzec mocne i słabe strony potencjału

rozwojowego oraz szanse i zagrożenia stymulujące bądź hamujące dalszy rozwój.

Mocne strony (atuty)	Słabe strony (problemy)
Środowisko naturalne	
- walory krajoznawcze i krajobrazowe, - dobre i bardzo dobre warunki glebowe do rozwoju rolnictwa, - korzystne warunki klimatyczne dla rolnictwa, - pod względem czystości powietrza region sklasyfikowany jako czysty - zasoby leśne (podstawowy element ekosystemów)	- nieprawidłowości w gospodarce ściekowej w chronionej zlewni Nysy Szalonej i Kaczawy - zły stan wałów przeciwpowodziowych - jakość wód w rzekach nie odpowiada normom - napływ zanieczyszczeń w powietrzu z terenów ościennych - wzrost hałasu na drogach komunikacyjnych
Struktura gospodarki i infrastruktura techniczna	
- dobrze wykształcona sieć osadnicza o rozwiniętej strukturze funkcjonalnej - gęsta sieć infrastruktury technicznej - atrakcyjność inwestycyjna - potencjał gospodarczy gmin tworzących powiat - strefa ekonomiczna - zasoby leśne (źródło surowca drzewnego)	- dekapitalizacja substancji mieszkaniowej, szczególnie na wsi - dekapitalizacja infrastruktury technicznej i transportowej - niewystarczający stopień wyposażenia gospodarstw w sprzęt rolniczy - duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych - mała ilość jednostek przetwórstwa rolnego, - niedostateczna ilość kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków w powiecie - niezadowalająca ilość segregowanych odpadów - brak możliwości unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych w środowisku wiejskim
Lokalizacja	
- wykształcona infrastruktura społeczna - stosunkowo wyrównany poziom społeczno-gospodarczy - bogactwo dorobku kulturalnego - wysoka skłonność młodzieży do pogłębiania wykształcenia - zadowalający poziom i liczebność kadry zarządzającej	- dekapitalizacja infrastruktury technicznej i transportowej
Spółeczność	
- wykształcona infrastruktura społeczna - stosunkowo wyrównany poziom społeczno-gospodarczy - bogactwo dorobku kulturalnego - wysoka skłonność do pogłębiania wykształcenia - zadowalający poziom i liczebność kadry zarządzającej	- wysoka stopa bezrobocia - stosunkowo niewielka przedsiębiorczość społeczeństwa - niewielkie współdziałanie samorządów w celu podejmowania wspólnych rozwiązań problemów ochrony środowiska - niski poziom wykształcenia technicznego, zwłaszcza ludności wiejskiej

Szanse i zagrożenia w rozwoju	
Środowisko naturalne	
szanse	zagrożenia
- możliwość rozwoju przemysłu przetwórczego na bazie rozwijającego się rolnictwa - możliwość powiększenia powierzchni leśnej w drodze zalesień gruntów rolnych, na których produkcja rolna może stać się nieopłacalna - możliwość posiadanych walorów przyrodniczych dla rozwoju turystyki i wypoczynku - dobre warunki dla rozwoju rolnictwa ekologicznego - możliwość powtórного zagospodarowania odpadów bytowych w gospodarstwach wiejskich - dynamiczny wzrost liczby turystów przyjeżdżających do Polski - programy i fundusze pomocnicze dla rozwoju turystyki - uruchomienie programu modernizacji systemu ochrony przeciwpowodziowej	- negatywne konsekwencje zmian klimatycznych - brak środków na naprawę i modernizację wałów przeciwpowodziowych - silna konkurencja ze strony dynamicznie rozwijających się turystycznie regionów ościennych (jeleniogórski, wałbrzyski) - nieczytelny układ interesów gmin - coraz wyższe opłaty za składowanie i zbiórkę odpadów (powstawanie dzikich wysypisk odpadów)
Struktura gospodarki i infrastruktura techniczna	
- zmniejszenie stopy inflacji - umocnienie złotego - dopływ zachodniego kapitału - wstąpienie do Unii Europejskiej - postępująca prywatyzacja przedsiębiorstw majątku państwowego - sprawne funkcjonowanie telekomunikacji i komputeryzacji - rosnące zainteresowanie regionem jaworskim ze strony partnerów zagranicznych	- drogie kredyty - niska siła nabywcza społeczeństwa - nadmierny fiskalizm w polityce gospodarczej państwa - silna konkurencja ze strony dynamicznie rozwijających się niegospodarczo regionów ościennych (legnicki, wałbrzyski, jeleniogórski) - ograniczone zasoby kapitałowe przedsiębiorstw - niejasna struktura własności, zapóźnienia w prywatyzacji - preferowanie przez państwo zasady wyrównywania rozwoju regionów - struktury branżowej fundusze celowe w polityce finansowej państwa
Lokalizacja	
- poprawne i dobre stosunki z wszystkimi państwami ościennymi - rozwój współpracy transgranicznej - rozbudowa sieci transportowej	- opóźnienie budowy autostrady A-4 na odcinku Wrocław-Zgorzelec oraz obwodnicy drogi krajowej nr 3
Spółeczność	
- zwiększenie kompetencji struktur samorządowych - możliwość włączenia społeczeństwa i młodzieży szkolnej do zbiórki odpadów użytecznych - aspiracje edukacyjne	- brak wielu specjalistycznych placówek pomocy społecznej - wzrost patologii społecznej (przestępczość, narkomania, alkoholizm) - obniżenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców regionu

Zdefiniowanie celu głównego, celów strategicznych i częściowych oraz analiza SWOT pozwalają na określenie zadań służących rozwojowi lokalnemu.

1. Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Poprawa stanu technicznego infrastruktury istniejącej oraz jej rozbudowa, jak również wdrażanie nowych rozwiązań służyć ma nie tylko poprawie jakości życia mieszkańców, ale ma także być podstawą do szybszego oraz pełniejszego rozwoju, jak również przyczynić się do przyciągnięcia do powiatu, zarówno nowych inwestorów, jak i turystów.

1.1. Drogi

Przeważająca część zadań zaplanowanych w niniejszym dokumencie związana jest z rozbudową, przebudową i modernizacją infrastruktury drogowej. Wynika to z faktu, iż jakość dróg ma duże znaczenie dla rozwoju gospodarczego Powiatu Jaworskiego. Zasadnym wydaje się stwierdzenie, iż podniesienie jakości dróg może pozytywnie wpłynąć na pozyskanie nowych inwestorów, m.in. poprzez ułatwienie dostępu do obszarów prowadzenia działalności gospodarczej.

Drogi powiatowe stanowią również istotny łącznik pomiędzy stolicami gmin, dlatego poprawa ich stanu może przyczynić się do zwiększenia komfortu korzystających z nich mieszkańców. Są one także częściami większych tras rekreacyjno – widokowych i traktów turystyczno – krajoznawczych. W związku z powyższym inwestycje związane z modernizacją ich nawierzchni przyczynić mogą się do zwiększenia liczby osób odwiedzających powiat w celach turystycznych.

1.2. Problem ochrony środowiska.

Rekomendowanymi kierunkami rozwoju Powiatu Jaworskiego w obszarze ochrony środowiska są:

- promowanie edukacji ekologicznej w szkołach oraz edukacji ekologicznej mieszkańców wsi, szczególnie osób prowadzących działalność rolniczą,
- realizacja „Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami Powiatu Jaworskiego”,

- stosowanie odpowiednich narzędzi prawno-administracyjnych, a następnie kontrolnych z zakresu ustawy „Prawo wodne” i „Prawo ochrony środowiska”,
- wskazywanie dostępnych rozwiązań i trendów oraz możliwych źródeł finansowania inwestycji proekologicznych, dofinansowanie inicjatyw zmierzających do obniżenia emisji zanieczyszczeń powietrza,
- promocja eko- oraz agroturystyki.

2. Poprawa sytuacji sfery społecznej.

2.1. Oświata i edukacja

Kierunki rozwoju powiatu w dziedzinie oświaty i edukacji należy ocenić pozytywnie. Powiat Jaworski stara się prowadzić aktywną politykę edukacyjną, w ramach której realizowane są konkretne działania, mające na celu poprawienie bazy oraz jakości usług edukacyjno-oświatowej na jego terenie.

Aby sfera oświatowo – edukacyjna mogła spełniać swoje podstawowe funkcje musi zostać zagwarantowane utrzymanie jej w dobrym stanie technicznym. Dlatego też istnieje potrzeba dokonania remontów i modernizacji lokali oświatowych.

2.2. Ochrona zdrowia

Sposobem zmniejszenia problemów ochrony zdrowia wydaje się być poprawa usług medycznych dla mieszkańców w zakresie podstawowym i specjalistycznym. W tym celu należy poprawić stan budynku szpitala powiatowego (termomodernizacja). Koniecznym jest również jego doinwestowanie oraz doposażenie.

2.3. Rynek pracy

W celu poprawy sytuacji na rynku pracy, a przede wszystkim w celu zmniejszenia bezrobocia, koniecznym wydaje się zastosowanie wszelkich możliwych form walki z tym problemem społecznym. Instytucje rynku pracy z terenu Powiatu, powinny stosować kompleksowe wsparcie wobec osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy. Wsparcie takie powinno cechować się udzieleniem kilku form pomocy jednej osobie.

Istotne jest również podjęcie szerszej współpracy zarówno z samymi pracodawcami, jak również z organizacjami zrzeszającymi pracodawców. Dzięki temu, udzielana bezrobotnym pomoc może zostać lepiej ukierunkowana.

W celu zwiększenia możliwości finansowych instytucji rynku pracy koniecznym wydaje się pozyskanie środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, przeznaczonych na cele społeczne. Najodpowiedniejszym źródłem dofinansowania działań z zakresu aktywnego przeciwdziałania i zwalczania bezrobocia jest Europejski Fundusz Społeczny.

3. Poprawa sytuacji gospodarczej

W obliczu spadku ilości podmiotów gospodarczych na terenie Powiatu Jaworskiego, ważnym stają się potencjalne działania wspierające i promujące przedsiębiorczość wobec jego mieszkańców. Krokiem w dobrym kierunku byłoby powstanie Stowarzyszenia Inicjatyw Społeczno – Gospodarczych w Jaworze oraz prowadzonego przez nie Funduszu Poręczeń Kredytowych. Władze Powiatu Jaworskiego nie mogą jednak poprzestać na tych działaniach. Ciekawą propozycją w ramach wspierania przedsiębiorczości regionu może być utworzenie **Lokalnego Inkubatora Przedsiębiorczości**, w ramach np. Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Równie ważna wydaje się być promocja samego Powiatu Jaworskiego, celem przyciągnięcia potencjalnych inwestorów. Propozycjami godnymi uwagi w tej materii są:

- wydanie monografii, bądź albumu poświęconego regionowi
- wydanie mapki, bądź atlasu zawierającego piesze oraz rowerowe szlaki turystyczne
- udział w targach turystycznych.

XVII. Realizacja zadań i projektów

W rozdziale tym przedstawiono listę zadań inwestycyjnych i modernizacyjnych w układzie tabelarycznym, w ujęciu na lata 2004 - 2006 oraz 2007 – 2013, w rozbiciu na zadania, które winno wykonać Starostwo Powiatowe w Jaworze oraz jednostki organizacyjne powiatu; zadania, które

mogą być wykonane wspólnie z gminami powiatu jaworskiego oraz zadania, które realizowały będą gminy Powiatu Jaworskiego w ramach zadań własnych.

Zaplanowane zadania na lata 2004 – 2006 realizowane będą w układzie przedstawionym poniżej, w warunkach posiadania przez powiat środków finansowych zarówno własnych jak i tych pochodzących z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej, tak jak zostało to zaplanowane w planie finansowym zawartym w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego. W latach 2007 – 2013 przedstawiono zadania, których kolejność realizacji uzależniona będzie od posiadanych środków finansowych oraz od wykonania zaplanowanych zadań na lata 2004 – 2006.

XVIII. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego

Realizacja zadań zaplanowanych w niniejszym Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej, będzie miała bezpośredni wpływ na środowisko przyrodnicze (zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do wód oraz gleb, ograniczenie negatywnego oddziaływania odpadów na środowisko przyrodnicze), poprawę warunków komunikacji drogowej (poprawa jakości nawierzchni dróg powiatowych, zwiększenie przepustowości dróg).

Zrealizowane zadania będą analizowane pod kątem osiągnięcia niżej wymienionych wskaźników:

Wskaźniki produktu:

- Długość zmodernizowanych ulic i dróg (w kilometrach),
- Długość wybudowanej i zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej (w kilometrach),
- Długość wybudowanych i wyremontowanych chodników (w kilometrach),
- Ilość wyremontowanych pomieszczeń oraz budynków (w sztukach),
- Ilość zakupionego sprzętu (w sztukach),
- Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe (w metrach kwadratowych).

Wskaźniki rezultatu:

- Wzrost dostępności do dróg o europejskim standardzie
- Czas podróży (w godzinach),
- Wielkość nakładów na bieżące remonty nawierzchni (w mln złotych),
- Koszty eksploatacji pojazdów (w tys. złotych),
- Oszczędność eksploatacji pojazdu (tys.zł)
- Zmniejszenie emisji spalin wprowadzanych do powietrza (Mg/rok)
- Poziom skanalizowania obszaru powiatu (w kilometrach),
- Liczba gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji (w procentach),
- Zmiana w kosztach stałych obiektów przeznaczonych na cele dydaktyczne i sportowe z uwzględnieniem wskaźnika inflacji (w procentach),
- Liczba uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych (osoby),

Wskaźniki oddziaływania:

- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego (ilość kolizji i wypadków w ciągu roku),
- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- Liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy (ilość nowych miejsc netto),
- Atrakcyjność zamieszkiwania (odwrócenie trendu migracji) (ilość osób),
- Wzrost atrakcyjności terenów przewidzianych pod inwestycję (ilość nowych inwestycji)
- Rozwój przedsiębiorczości (ilość nowych przedsiębiorstw)
- Wzrost atrakcyjności turystycznej (ilość przybyłych turystów),
- Liczba osób korzystających z usług ochrony zdrowia na miejscu (w procentach).

Ze względu na charakter zadań w okresie wstępnym (przygotowawczym) do realizacji projektu zakładane będą odpowiednie wskaźniki wszystkich trzech poziomów. Do realizacji projektów/programów określone będą przede wszystkim wskaźniki dostępne, realne, mierzalne, aktualne i proste.

W przypadku projektów przewidzianych do finansowania w ramach szeroko pojętych funduszy strukturalnych (np. ZPORR) do procesu monitoringu służyc będą wyłącznie wskaźniki zgodne z Uzupełnieniami danego programu np. UZPORR. Wskaźniki te zostaną ściśle określone w fiszce projektowej wniosku odnosząc się do wskaźników niniejszego dokumentu.

Poniżej zestawiono wskaźniki zakładane dla odpowiednich, spójnych grup przedsięwzięć o podobnym charakterze.

L.p.	Rodzaj inwestycji / działań	Zakładane wskaźniki produktu	Zakładane wskaźniki rezultatu	Zakładane wskaźniki oddziaływania
1	Remont i modernizacja dróg powiatowych	1. Ilość kilometrów zmodernizowanych dróg 2. Ilość metrów zmodernizowanych / wybudowanych chodników	1. Powierzchnia terenów inwestycyjnych, do których poprawiono dostępność (ha) 2. Skrócenie średniego czasu przejazdu transportem indywidualnym i/lub zbiorowym między wybranymi punktami drogi	1. Zmniejszenie nakładów na utrzymanie bieżące dróg o 1 % rocznie
2	Modernizacja bazy oświatowej (szkoły ponadgimnazjalne)	1. Ilość pomieszczeń dydaktycznych zmodernizowanych i dostosowanych do nowych standardów nauczania 2. Ilość obiektów sportowych zmodernizowanych / nowych oddanych do użytku (sztuk) 3. Ilość zmodernizowanych / nowych pracowni naukowych, kształcenia zawodowego, laboratoriów oddanych do użytku (sztuk)	1. Ilość uczniów i wychowanków korzystających z lokalnych obiektów edukacyjnych (osoby) 2. Ilość uczniów i/lub wychowanków korzystających z lokalnych / szkolnych obiektów sportowych (osoby) 3. Zmniejszenie kosztów utrzymania obiektów oświatowych (zł/rok)	1. Udział osób pozostających na miejscu celem edukacji (%), w tym: udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę średnią oraz udział osób, które ukończyły na miejscu szkołę wyższą
3	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	1. Ilość pomieszczeń zmodernizowanych i przystosowanych do nowych wymogów – standardów opieki społecznej (sztuk)	1. Ilość wychowanków (podopiecznych, osób starszych) korzystających z lokalnych obiektów opieki społecznej (osoby)	1. Zmniejszenie nakładów na modernizację ośrodków/domów pomocy społecznej (%)
4	Unowocześnienie systemu i bazy	1. Zwiększenie liczby zmodernizowanych	1. Zmiana w kosztach stałych	1. Udział osób korzystających z

	ochrony zdrowia	pomieszczeń, obiektów (sztuk) 2. Ilość zakupionego sprzętu medycznego dla szpitali o zasięgu lokalnym (szt.)	ośrodków zdrowia z uwzględnieniem wskaźnika inflacji (%) 2. Zmiana w kosztach stałych szpitali (%)	usług służby zdrowia na miejscu (%)
5	Promocja historii, kultury, sportu i teraźniejszości	1. Liczba publikacji udostępnionych (sztuki) 2. Liczba zorganizowanych imprez, wystaw, zabaw itp. (sztuk) 3. Objętość zarchiwizowanych plików poświęconych turystyce i kulturze (Mb)	1. Ilość korzystających z informacji kulturalnej (osoby)	1. Dochody z kultury (%)
6	Rozwój bazy turystycznej	1. Liczba kilometrów ścieżek rowerowych	1. Ilość korzystających z informacji turystycznej (osoby) 2. Ilość korzystających z obiektów turystycznych (osoby)	1. Dochody z turystyki w powiecie (%)
7	Przedsięwzięcia inwestycyjne w zakresie ochrony środowiska	1. Ilość wdrożonych projektów selektywnej zbiórki odpadów i recyklingu oraz projektów gospodarki odpadami komunalnymi (szt.) 2. Długość sieci kanalizacyjnych (km) 3. Ilość wdrożonych projektów wsparcia zarządzania ochroną środowiska (szt.)	1. Zwiększenie strumienia przetwarzanych i/lub utylizowanych odpadów, Mg 1. Ilość osób korzystających z sieci i kanalizacyjnej wodociągowej (osoby)	1. Ilość przetworzonych odpadów (m3/miesiąc) 2. Ilość ścieków odprowadzonych i / lub oczyszczonych
8	Ochrona zasobów naturalnych	1. Ilość wdrożonych projektów termomodernizacyjnych	1. Zmniejszenie kosztów ogrzewania	1. Wzrost poziomu inwestycji własnych placówki (%)
9	Rozwój administracji i sprawnego zarządzania	1. Liczba wdrożonych projektów usprawniających kontakt z klientem urzędu, inwestorem, turystą itp.	1. Ilość osób korzystających z nowych procedur 2. Ilość załatwionych spraw	1. Usprawnienie przekazu informacji publicznej

XIX. Plan finansowy

PLAN FINANSOWY

Źródła finansowania w tys. zł.																						
Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania / jednostka pomocnicza	Nazwa inwestycji	Planowane efekty rzeczowe	Termin realizacji wg PRL	Przewidywany koszt		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013		
				całkowity w tys. zł	wkład własny w tys. zł	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	Budżet powiatu	Środki pozyskane z zewnątrz	
Starostwo Powiatowe w Jaworze/ Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze	Przebudowa drogi powiatowej nr 2786D wraz z mostem na rzece Nysa Szalona w Powiecie Jaworskim	Modernizacja drogi - 4,150 km Modernizacja chodnika 4 150 km Modernizacja mostu – 1 szt.	2008-2010	10 441,31	2610,20	0	0	0	0	2 103,20	6 309,61	507,12	1521,37	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Przebudowa chodników w ciągu dróg powiatowych	na terenie miasta Jawora 6 630 mb Na terenie Bolkowa 1 027 mb	2008-2010	1 636, 00	409,00	0	0	0	0	102,25	306,75	245,40	736,20	61,35	184,05	0	0	0	0	0	0	
	Modernizacja bazy oświatowej Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie	Termomodernizacja budynku internatu wraz z wymianą stolarki okiennej	2008-2010	400,00	100,00	0	0	0	0	25,00	75,00	60,00	180,00	15,00	45,00	0	0	0	0	0	0	
Starostwo Powiatowe Gminy Powiatu Jaworskiego	Rozwój administracji i sprawnego zarządzania	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej (SEKAP) + wdrożenie programu ISO	2008-2010	1 500,00	375,00	0	0	0	0	93,75	281,25	225,00	675,00	56,25	168,75	0	0	0	0	0	0	
Starostwo Powiatowe w Jaworze SP ZOZ	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Zakup specjalistycznego sprzętu dla Szpitala Powiatowego w Jaworze (USG ,sprzęt dla bloków operacyjnych)	2006-2008	1 500,00	375,00	93,75	281,25	225,00	675,00	56,25	168,75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
	Remont i modernizacja dróg powiatowych	Droga powiatowa nr 2184 D (Polanka – gr powiatu Wądroże – Jawor 15,4 km	2008-2010	7 245,00	1 811,25	0	0	0	0	452,81	1 358,44	1 086,75	3 260,25	271,69	815,06	0	0	0	0	0	0	
Starostwo Powiatowe w Jaworze Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze	Droga powiatowa nr 2814 D Siedmica- Lipa 3,9 km	Droga powiatowa nr 2814 D	2011-2013	4 495,00	1 123,75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	280,94	842,81	674,25	2 022,75	168,56	505,69	
	Droga powiatowa nr 2796 D Sady Dolne i Górne od d.Kr. nr 5 do granicy powiatu 7,0 km	Droga powiatowa nr 2796 D Sady Dolne i Górne od d.Kr. nr 5 do granicy powiatu 7,0 km	2011-2013	7 908,00	1 977,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	494,25	1 482,75	1 186,20	3 558,60	296,55	889,65	
	Przebudowa szlaku komunikacyjnego od drogi woj. 365 w kierunku Męcinka – Bogaczów - Pomocne-Kondratów do gr.pow.jaworsk (drogi 2808D, 2610 D, 2604D 19,4 km	Przebudowa szlaku komunikacyjnego od drogi woj. 365 w kierunku Męcinka – Bogaczów - Pomocne-Kondratów do gr.pow.jaworsk (drogi 2808D, 2610 D, 2604D 19,4 km	2011-2013	21 548,00	5 387,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1 346,75	4 040,25	3 232,20	9 696,60	808,05	2 424,15	
	Droga powiatowa nr 2830 D Stare Rochowice – Płonina 6,4 km wraz z odbudową muru oporowego	Droga powiatowa nr 2830 D Stare Rochowice – Płonina 6,4 km wraz z odbudową muru oporowego	2011-2013	1 000,00	250,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	62,50	187,50	150,00	450,00	37,50	112,50	
		Droga powiatowa nr 2833 D przebiegającej przez Wierchosławice 3,5 km	2011-2013	4 055,00	1 013,75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	253,44	760,31	608,25	1 824,75	152,06	456,19	

		2011-2013	3 000,00	750,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	187,50	562,50	450,00	1 350,00	112,50	337,50
		2011-2013	1 500,00	375,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	93,75	281,25	225,00	675,00	56,25	168,75
		2007-2009	2 500,00	625,00	0	0	156,25	468,75	375,00	1125,00	93,75	281,25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2011-2013	2 920,00	730,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	182,50	547,50	438,00	1 314,00	109,50	328,50
		2011-2013	47,00	11,75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2,94	8,81	7,05	21,15	1,76	5,29
		2011-2013	250,00	62,50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15,63	46,88	37,50	112,50	9,38	28,13
		2007-2009	400,00	100,00	0	0	25,00	75,00	60,00	180,00	15,00	45,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		2011-2013	500, 00	125,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	31,25	93,75	75,00	225,00	18,75	56,25
		2011-2013	2 876, 00	719,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	179,75	539,25	431,40	1 294,20	107,85	323,55
		2011-2013	3 000,00	750,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	187,50	562,50	450,00	1 350,00	112,50	337,50
		2011-2013	250,00	62,50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	15,63	46,88	37,50	112,50	9,38	28,13

Dom Dziecka w Kaczorowie	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Dom Dziecka w Kaczorowie	Modernizacja obiektu Domu Dziecka - wymiana stolarki okiennej	2011-2013	78,00	19,50	0	0	0	0	18,75	56,25	45,00	135,00	11,25	33,75	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Mysliborzu	Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Mysliborzu	Alternatywne Formy Wypoczynku" (sport – turystyka - nauka- wypoczynek	2011-2013	120,00	30,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zespół Szkół Agrobiznesu w Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Bolkowie	Modernizacja bazy oświatowej Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie	Budowa hali sportowej	2007-2009	8 200,00	2 050,00	0	0	0	0	512,50	1 537,50	1 230,00	3690,00	307,50	922,50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej - w I Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jaworze	Remont kapitalny piwnic wraz z szatniami, instalacja wentylacyjną oraz wymianą instalacji wodno-kan, wymiana instalacji elektrycznej, remont kotłowni i modernizacja c.o., malowanie wewnętrz obiektu, modernizacja podłóg	2011-2013	350 000	87,50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Termomodernizacja Szpitala Powiatowego w Jaworze oraz wymiana instalacji wod-kan i elektrycznej	2011-2013	3 000,00	750,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Rozwój bazy turystycznej	Dostosowanie obiektów Szpitala Powiatowego w Jaworze do wymogów unijnych obejmujące modernizację i remont izby przyjęć, podjazdu dla karettek oraz przeniesienie pediatrii i innych oddziałów wraz z blokiem operacyjnym.	2011-2013	1 800,00	450,00	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Rozwój bazy turystycznej	Budowa ścieżki rowerowej i chodnika przy drodze krajowej nr 3 odcinek - Paszowice-Jawor o dł. 1 250 mb	2011-2013	350,000	87,50	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Starostwo Powiatowe w Jaworze	Starostwo Powiatowe w Jaworze	Podniesienie standardów bezpieczeństwa	Dobudowa segmentu dla Komendy Powiatowej Policji w Jaworze	2011	50,00	Brak danych																				
Finansowanie Komenda Główna Policji; sponsorzy, samorządy gminne, samorząd powiatowy																										

XX. System wdrażania

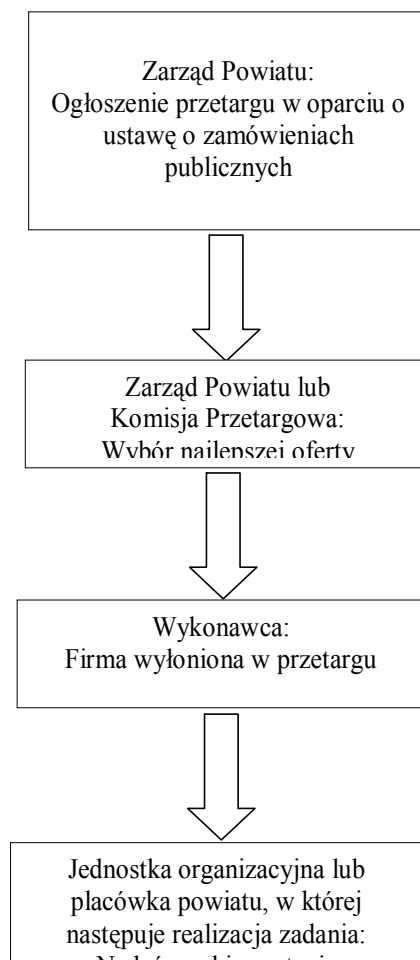
Za wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego odpowiedzialny jest Starosta Powiatu oraz Zarząd Powiatu Jaworskiego, przy udziale odpowiednich komórek starostwa i jednostek organizacyjnych powiatu. Realizacja polega na programowaniu działań w wymiarze strategicznym i taktycznym oraz określeniu uwarunkowań organizacyjnych procesu. W jego trakcie zatwierdzony przez władze powiatu dokument jest wprowadzany w życie.

Opisywany etap działania charakteryzować się powinien przede wszystkim ustaleniem zasad realizacji PRL-u z organizacyjnego punktu widzenia. Oznaczało to będzie podjęcie następujących kroków:

1. Przełożenie zapisów PRL-u na politykę finansową powiatu, zwłaszcza w fazie corocznego projektowania i wykonywania budżetu, a także formułowania kolejnych planów inwestycyjnych,
2. Treść programu powinna wyznaczyć efektywne rozwiązania organizacyjne, służące bezpośrednio realizacji wcześniej zaplanowanych celów i projektów rozwojowych,
3. Profesjonalne przygotowanie urzędników Starostwa i innych współpracujących jednostek organizacyjnych do wdrażania planowanych zadań,
4. Opracowanie i uruchomienie systemu informowania, monitorowania i kontroli.

Na tej podstawie można sformułować zestaw działań wspierających proces implementacji programu rozwoju takich jak: zapewnienie działania ciała społecznego opracowującego strategiczne i taktyczne programy rozwoju, prowadzenie lobbingu w różnego rodzaju organizacjach, mogących udzielić wsparcia w realizacji celów rozwojowych, prowadzenie wewnętrznego i zewnętrznego marketingu powiatu i zaprojektowanych działań. Treść dokumentu powinna być dostępna każdej zainteresowanej osobie, co przyczyni się do jego promocji.

W aspekcie proceduralnym wdrażanie poszczególnych zadań niniejszego dokumentu powinno odbywać się według poniżej zaprezentowanego schematu

XXI. Monitorowanie, ocena i aktualizacja Planu Rozwoju Lokalnego oraz komunikacja społeczna.

1. Monitorowanie i ocena.

Zapewnienie efektywnej realizacji Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego wymaga skonstruowania systemu stałego monitorowania oraz okresowej kontroli realizacji zaplanowanych zadań. Winien on uwzględniać ich finansowy i rzeczowy aspekt. Monitorowanie to proces stałego i systematycznego gromadzenia informacji, raportowania oraz ich interpretowania, służący opisowi realizacji przyjętego przez Radę Powiatu dokumentu. Jest on również niezbędny dla oceny stopnia zgodności i poziomu realizacji zawartych w nim zadań, z treścią strategii rozwoju powiatu

i zawartymi w niej programami operacyjnymi i poszczególnymi zadaniami oraz projektami. Bieżące monitorowanie PRL-u powinno być w gestii Naczelników oraz Kierowników/Dyrektorów/ komórek starostwa odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań. Dane te powinny trafiać do Wydziału Rozwoju Gospodarczego, Inwestycji, Integracji Europejskiej, Promocji, Leśnictwa, Rolnictwa i Ochrony Środowiska i tam przyjmować formę rocznego, analitycznego raportu z realizacji programu.

Ważnym elementem organizacyjnym omawianej procedury jest wskazanie instytucji odpowiedzialnej za prowadzenie monitoringu i oceny. Proponuje się tutaj działanie dwutorowe. Wstępnej oceny powinien dokonywać Powiatowy Konwent Rozwoju Lokalnego działający z inicjatywy Zarządu Powiatu. Jego skład powinien być reprezentatywny dla wszystkich środowisk /samorządy gmin i powiatu, sektor prywatny, organizacje pozarządowe i eksperci/. Wypracowana ocena PRL byłaby podstawą dla debaty przeprowadzanej przez Zarząd i Radę Powiatu. W trakcie sesji dokonywano by formalnego przeglądu zaawansowania realizacji planu, a tym samym jego oceny, a w konsekwencji uzupełnienia oraz aktualizacji dokumentu. Ocena realizacji powinna być dokonywana raz na pół roku, zaś jego aktualizacja nie częściej niż raz na rok. Jej efektem powinno być usunięcie z zapisów dokumentu zrealizowanych przedsięwzięć i naniesienie nowych działań.

2. Współpraca międzysektorowa w realizacji PRL-u.

Zapewnienie partnerstwa międzysektorowego jest jednym z istotnych warunków efektywnej realizacji programu i optymalnego wykorzystania potencjału rozwojowego powiatu, służy poprawie jego konkurencyjności i przeciwdziałaniu marginalizacji jego społeczności. Winno się to przyczynić do aktywizacji poszczególnych środowisk i ułatwieniu współpracy między nimi. Forum dla takiej aktywności powinien być Powiatowy Konwent Rozwoju Lokalnego. Dokonywałby on monitoringu i oceny PRL-u, służył wymianie doświadczeń i poglądów, wypracowywaniu najlepszych rozwiązań i budowaniu trwałego partnerstwa publiczno-prywatnego na rzecz rozwoju i promocji subregionu Jaworskiego. Starostwo będzie odpowiedzialne za organizację spotkań konwentu i zapewnienie w nim udziału przedstawicieli wszystkich zainteresowanych środowisk.

XXII. Public relations planu

Podczas wdrażania planu rozwoju lokalnego należy szczególny nacisk przywiązywać do informowania społeczności o postępach w jego realizacji jak i o uzyskiwanych tą drogą korzyściach. Sprzyjać to będzie budowaniu wśród mieszkańców poczucia identyfikacji i sprawstwa w zarządzaniu rozwojem lokalnym.

Instytucjami odpowiedzialnymi za prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych na szczeblu powiatowym są:

a) Starostwo Powiatowe w Jaworze – bezpośrednio odpowiedzialne za informację i promocję dotyczącą realizacji planu rozwoju lokalnego w powiecie. Promocja i informacja o projektach współfinansowanych z funduszy strukturalnych w ramach ZPORR odbywać się będzie zgodnie z zapisami „Ogólnego podręcznika wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006” (zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 1159/2000 w sprawie środków informacyjnych i promocyjnych stosowanych przez państwa członkowskie odnośnie Funduszy Strukturalnych).

W przypadku zadań realizowanych z Sektorowych Programów Operacyjnych (np. SPO Rozwój Zasobów Ludzkich) promocja będzie prowadzona odpowiednio zgodnie z regulaminem zawartym w odpowiednich podręcznikach wdrażania.

W przypadku zadań współfinansowanych z Kontraktów Wojewódzkich informacja o projekcie będzie realizowana zgodnie z zapisami umowy.

b) Beneficjenci ostateczni (np. jednostki organizacyjne Powiatu) – odpowiedzialni za informowanie społeczeństwa o projektach realizowanych w ramach ZPORR lub wszystkich SPO.

Wszystkie materiały informacyjne i promocyjne dotyczące Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego wskazywać będą, jakie są główne cele operacyjne/cząstkowe/ planu.

Informacje przedstawiane będą na łamach lokalnej prasy, a także na stronach internetowych powiatu i instytucji zaangażowanych w realizację działania.

Stroną domową planu będzie podstrona na stronie

<http://www.powiat-jawor.org.pl> o nazwie „Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego”.

Należy również rozważyć propozycję wydania krótkiego folderu informacyjnego, który można wysłać drogą pocztową do zainteresowanych instytucji, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców, liderów lokalnych i przekazywać wszystkim chętnym.

XXIII. Propozycje zadań do Planu Rozwoju Lokalnego zgłoszone w trakcie konsultacji społecznych.

W trakcie tworzenia Planu Rozwoju Lokalnego Powiatu Jaworskiego odbyły się konsultacje społeczne, mające na celu zebranie propozycji zadań inwestycyjnych, które mogłyby zostać ujęte w planie rozwoju lokalnego.

Zgłoszone propozycje stanowić mogą element wzbogacający rozwój gospodarczy i społeczny obszaru Powiatu Jaworskiego. Dlatego też wymagają dalszych prac koncepcyjnych, jak również oszacowania kosztów, opracowania kosztorysów oraz wszelkiej niezbędnej dokumentacji projektowej. Po dokonaniu tychże czynności przedstawione propozycje będą mogły stać się konkretnymi zadaniami i wówczas będzie istniała możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne.

ZADANIA POWIATOWE dokumentacja lata realizacji

Jednostka odpowiedzialna za realizację zadania / jednostka pomocnicza	Nazwa inwestycji	Planowane efekty rzeczowe	Termin realizacji zadania wg PRL	Przewidywany koszt		Posiadana dokumentacja			
				całkowity w tys. zł	wkład własny w tys. zł	Studium wykonalności	Pozwolenie na budowę	kosztorys	Projekt budowlany
Starostwo Powiatowe w Jaworze Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze	Przebudowa drogi powiatowej nr 2786D wraz z mostem na rzece Nysa Szalona w Powiecie Jaworskim	Modernizacja drogi - 4,150 km Modernizacja chodnika 4 150 km Modernizacja mostu – 1 szt.	2008-2010	10 441,31	2610,20	TAK	NIE	TAK	TAK
	Przebudowa chodników w ciągu dróg powiatowych	na terenie miasta Jawora 6 630 mb Na terenie Bolkowa 1 027 mb	2008-2010	1 636, 00	409,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie Powiatowe w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie	Termomodernizacja budynku internatu wraz z wymianą stolarki okiennej	2008-2010	400,00	100,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze Gminy Powiatu Jaworskiego	Rozwój administracji i sprawnego zarządzania	System Elektronicznej Komunikacji Administracji Publicznej (SEKAP) + wdrożenie programu ISO	2008-2010	1 500,00	375,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze SP ZOZ	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Zakup specjalistycznego sprzętu dla Szpitala Powiatowego w Jaworze (USG ,sprzęt dla bloków operacyjnych)	2006-2008	1 500,00	375,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze	Remont i modernizacja dróg powiatowych	Droga powiatowa nr 2184 D (Polanka – gr powiatu Wądroże –Jawor 15.4 km	2008-2010	7 245,00	1 811,25	NIE	NIE	NIE	NIE
		Droga powiatowa nr 2814 D Siednica- Lipa 3,9 km	2011-2013	4 495,00	1 123,75	NIE	NIE	NIE	NIE

		2011-2013	7 908,00	1 977,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
	Droga powiatowa nr 2796 D Sady Dolne i Góme od d.Kr. nr 5 do granicy powiatu 7,0 km								
	Przebudowa szlaku komunikacyjnego od drogi woj. 365 w kierunku Męcinka –Bogaczów - Pomocne-Kondratów do gr.pow.jaworsk (drogi 2808D, 2610 D, 2604D 19,4 km	2011-2013	21 548,00	5 387,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
	Droga powiatowa nr 2830 D Stare Rochowice – Płonina 6,4 km wraz z odbudową munu oporowego	2011-2013	1 000,00	250,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
	Droga powiatowa nr 2833 D przebiegającej przez Wierchosławice 3,5 km	2011-2013	4 055,00	1 013,75	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
	budowa zatoki autobusowej przy przystanku na żądanie w Wiadrowie przy drodze powiatowej nr 2818 D oraz zatoki autobusowej w Pogwizdowie naprzeciw przystanku na żądanie - przy drodze powiatowej nr 2815 D	2011-2013	80,00	20,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
	Modernizacja drogi powiatowej w miejscowości Paszowice uwzględniająca naprawę nawierzchni, budowę chodnika i udrożnienie kanalizacji burzowej.	2009-2011	1 200,00	300,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze/ Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze	Przebudowa drogi powiatowej 2801D Luboradz - Mściwojów - Zębówice na długości 6,8 km	2011-2013	3 540,00	885,00	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE

Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze/ Starostwo Powiatowe w Jaworze	Remont i modernizacja dróg powiatowych Rozwój bazy turystycznej	Przebudowa drogi powiatowej 2790D Mierzyce-Gądków-Bielany na długości 9,1 km	2011-2013	4550,00	1137,50	NIE	NIE	NIE	NIE
		Przebudowa drogi powiatowej 2802D Paszowice - Żębówce na długości 2,2 km	2011-2013	1 100,00	275,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Modernizacja drogi powiatowej w miejscowości Mysłów polegającej na dokończeniu prac związanych z odbudową murów oporowych na długości 110 m	2011-2013	350,00	87,50	NIE	NIE	NIE	NIE
		Modernizacja drogi powiatowej w miejscowości Wolbromek wraz z poboczem, polegająca na odbudowie murów oporowych na rz.Nysa Szalona na dl. ok. 250 m.	2011-2013	700,00	175,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Modernizacja drogi powiatowej 2814 D w miejscowości Lipa wraz z poboczem, polegająca na odbudowie murów oporowych na poboku Rogozina Szalona na dl. ok. 100 m.	2011-2013	161,00	40,25	NIE	NIE	NIE	NIE
		Przebudowa przepustu rurowego o średnicy 1500 mm. w drodze powiatowej nr 2815 D w miejscowości Lipa na potoku Rogozina, celem zwiększenia jego przepustowości	2008	100,00	25,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Przebudowa drogi powiatowej Nr 2829D Bolków-Gorzanowice-Swiny na długości 4750 m.	2011-2013	3 000,00	750,00	NIE	NIE	NIE	NIE

		Budowa drogi powiatowej nr 2177 D Kępy – Biernatki o dł. 650 m	2011-2013	1 500,00	375,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Przebudowa drogi powiatowej Nr 2844D w Bolkowie (ul. Sienkiewicza) na długości 1100 m.	2007-2009	2 500,00	625,00	TAK	NIE	NIE	NIE
		Budowa ścieżki rowerowej Jawor-Myslibórz o dł. ok. 4 km wraz z przebudową i poszerzeniem lewego pasa drogi Jawor-Myslibórz	2011-2013	2 920,00	730,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Starostwo w Jaworze	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Powiatowy System profilaktyki i terapii rodziny (PCPR)	2011-2013	47,00	11,75	TAK	NIE	TAK	TAK
Powiatowe Starostwo w Jaworze	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Likwidacja barier architektonicznych w budynku Starostwa Powiatowego w Jawo ze	2011-2013	250,00	62,50	NIE	NIE	NIE	NIE
Centrum Poradnictwa Pedagogicznego- Psychologicznego i Doradztwa Metodycznego w Starostwo w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej - Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno- Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze	Modernizacja budynku przy ul. Piłsudskiego 11	2007-2009	400,00	100,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Dom Małych Dzieci w Jaworze Powiatowe Starostwo w Jaworze	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Modernizacja Domu Małych Dzieci	2011-2013	500,00	125,00	TAK	NIE	TAK	TAK

Starostwo Powiatowe w Jaworze KP PSP w Jaworze	Modernizacja wyposażenia Państwowej Powiatowej Straży Pożarnej	Doposażenie jednostki KP PSP w nowy sprzęt	2011-2013	2 876, 00	719,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Powiatowe Centrum Kształcenia Zawodowego Starostwo Powiatowe w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej w Powiatowym Centrum Kształcenia Zawodowego	Remont Pracowni Ćwiczeń Praktycznych (Warsztaty Szkolne)	2011-2013	3 000,00	750,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Wymiana instalacji CO, kanalizacji i wodnej w budynku szkoły	2011-2013	250,00	62,50	NIE	NIE	NIE	NIE
		Modernizacja kotłowni, Remont zaplecza sanitarnego, Remont i doposażenie sypialni w internacie PCKZ	2007-2009	300,00	75,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Dom Dziecka w Kaczorowie Starostwo Powiatowe w Jaworze	Dom Dziecka w Kaczorowie	Modernizacja obiektu Domu Dziecka - wymiana stolarki okiennej	2011-2013	78,00	19,50	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Mysliborzu	Szkolne Schronisko Młodzieżowe w Mysliborzu	Alternatywne Formy Wypoczynku" (sport – turystyka - nauka- wypoczynek	2011-2013	120,00	30,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie Starostwo Powiatowe w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej Zespół Szkół Agrobiznesu w Bolkowie	Budowa hali sportowej	2007-2009	8 200,00	2 050,00	NIE	TAK	NIE	NIE

Starostwo Powiatowe w Jaworze	Modernizacja bazy oświatowej - w I Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jaworze	Remont kapitalny piwnic wraz z szatniami, instalacja wentylacyjną oraz wymiana instalacji wodno-kan, wymiana instalacji elektrycznej, remont kotłowni i modernizacja c.o., malowanie wewnątrz obiektu, modernizacja podłóg	2011-2013	350 000	87,50	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze SP ZOZ	Infrastruktura społeczna (modernizacja bazy i podnoszenie standardu instrumentów opieki społecznej)	Termomodernizacja Szpitala Powiatowego w Jaworze oraz wymiana instalacji wod-kan i elektrycznej	2011-2013	3 000,00	750,00	NIE	NIE	NIE	NIE
		Dostosowanie obiektów Szpitala Powiatowego w Jaworze do wymogów unijnych obejmujące modernizację i remont izby przyjęć, podjazdu dla karettek oraz przeniesienie pediatry i innych oddziałów wraz z blokiem operacyjnym.	2011-2013	1 800,00	450,00	NIE	NIE	NIE	NIE
Starostwo Powiatowe w Jaworze/ Zarząd Dróg Powiatowych w Jaworze/ Powiatu Jaworskiego/	Rozwój bazy turystycznej	Budowa ścieżki rowerowej i chodnika przy drodze krajowej nr 3 odcinek -Paszowice-Jawor o dł. 1 250 mb	2011-2013	350,000	87,50	NIE	NIE	NIE	NIE
Komenda Powiatowa Policji w Jaworze	Podniesienie standardów bezpieczeństwa obywateli	Dobudowa segmentu dla Komendy Powiatowej Policji w Jaworze	2011	50,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Dobudowa zaplecza garażowego dla posiadanych taboru samochodowego	2011	150,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Przebudowa stanowiska kierowania	2007-2008	140,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych

		Wymiana instalacji C.O w budynku Rewiru Dzielnicowych w Mściwowie	2010	100,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Remont podpiwniczenia i garaży w Komisariacie Policji w Bolkowie	2007-2008	150,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Wymiana samochodów służbowych	Sukcesywnie do 2013	540,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Doposażenie w samochody służbowe specjalistyczne (Videoradar 2 szt, EKT – 1 szt.)		300,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Doposażenie w sprzęt biurowy, informatyczny oraz inne niezbędne urządzenia techniczne służące podnoszeniu bezpieczeństwa obywateli		150,00	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
		Wdrożenie certyfikatu ISO 9000		2007-2008	100 000	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych

INWESTYCJE GMINNE ZGŁOSZONE DO PLANU ROZWOJU LOKALNEGO

L.p.	Wnioskodawca/inwestor	Nazwa projektu	szacunkowa wartość projektu	liczba mieszkańców korzystających	rok rozpoczęcia	Rok zakończenia	Posiadana dokumentacja			
							studium wykonalności	pozwolenia na budowę	kosztorys	projekt budowlany
1	Gmina Bolków	odbudowa drogi dojazdowej do terenów rolnych Mysłów - Radzimowice	1 332 360	Brak danych	2005	2005	NIE	TAK	TAK	TAK
2	Gmina Bolków	Odbudowa nawierzchni przy ul. Bema wraz z parkingiem przy ul. Szpitalnej w Bolkowie	80 000	Brak danych	2006	2006	NIE	NIE	NIE	NIE
3	Gmina Bolków	Remont Nawierzchni w obrębie ul. Kraszewskiego w Bolkowie	30 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE
4	Gmina Bolków	remont nawierzchni w obrębie ul. Poniatowskiego w Bolkowie	70 000	Brak danych	2006	2006	NIE	NIE	NIE	NIE
5	Gmina Bolków	Remont nawierzchni w obrębie ul. Republikańskiej w Bolkowie	Brak danych	Brak danych	2010	2010	NIE	NIE	NIE	NIE
6	Gmina Bolków	Remont nawierzchni w obrębie ul. Robotniczej w Bolkowie	Brak danych	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE

7	Gmina Bolków	Remont nawierzchni w obrębie ul. Rynek wraz z odcinkiem koło Biblioteki Publicznej w Bolkowie	50 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
8	Gmina Bolków	Remont drogi gminnej w Gorzanowicach	75 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
9	Gmina Bolków	Remont drogi nr Ew.28 w kierunku posesji Nr 154 w Wierzchosławicach	8 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
10	Gmina Bolków	Remont drogi w miejscowości Grudno	Brak danych	Brak danych	2010	2010	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
11	Gmina Bolków	Odbudowa drogi gminnej nr 112404D w Jastrowcu	200 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
12	Gmina Bolków	Odbudowa drogi wewnętrznej w Nowych Rochowicach	124 199	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK
13	Gmina Bolków	Remont drogi gminnej nr 112405D w Lipie	350 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK
14	Gmina Bolków	Remont drogi od byłego PGR do ul. Robotniczej w Wierzchosławicach	20 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
15	Gmina Bolków	Remont drogi w Wolbromku	Brak danych	Brak danych	2007	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
16	Gmina Bolków	Remont mostu w ciągu ul. Okrajnik w Kaczorowie	18 867	Brak danych	2006	2006	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK
17	Gmina Bolków	Modernizacja SP ZOZ w Bolkowie	1 061 00,35	Brak danych	2004	2006	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
18	Gmina Bolków	Remont drogi nr ewid.980 w Wierzchosławicach	40 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
19	Gmina Bolków	Remont drogi w m. Wierzchosławiczki	Brak danych	Brak danych	2010	2010	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
20	Gmina Bolków	Remont parkingu wraz z chodnikiem przy ul.Bolka w Bolkowie	15 000	Brak danych	2008	2008	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
21	Gmina Bolków	Remont ul. Kamiennogórskiej - droga wewnętrzna do posesji nr 7, 7a	40 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
22	Gmina Bolków	Remont drogi w miejscowości Swiny	Brak danych	Brak danych	2009	2009	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
23	Gmina Bolków	Zwodociągowanie i skanalizowanie pozostałych miejscowości Gminy Bolków	35 000 000	12 tys Mk	2007	2013	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
24	Gmina Bolków	Dobudowa przyszłolnej Sali sportowej do budynku Gimnazjum w Bolkowie	4 000 000	20 tys. Mk	2004	2006	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
25	Gmina Bolków	Odbudowa drogi nr ewid.583 z odcinkiem drogi do zwirowni w Mysławie	550 000	Brak danych	2005	2005	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK
26	Gmina Bolków	Kompleks Sportowo-Rekreacyjny "Góra Ryszarda" w Bolkowie	1 500 000	Brak danych	2004	2006	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK

27	Gmina Bolków	Remont nawierzchni przy ul. Kolejowej w Bolkowie	Brak danych	Brak danych	2007	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
28	Gmina Mściwojów	Odbudowa drogi gminnej w Snowiedzy	170 000	3 tys	2008	2008	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
29	Gmina Mściwojów	Odbudowa drogi gminnej Mściwojów-Targoszyn	200 000	3 tys	2005	2005	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK
30	Gmina Mściwojów	Budowa kanalizacji dla wsi Niedaszów	2 040 000	315	2005	2006	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
31	Gmina Mściwojów	Budowa kanalizacji dla wsi Zimnik	1500 000	235	2007	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
32	Gmina Mściwojów	Remont świetlicy wiejskiej w Snowiedzy	447 000	1 000	2005-2006	2006	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
33	Gmina Mściwojów	Remont świetlicy wiejskiej w Mściwojowie	235 000	Brak danych	2005	2006	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK
34	Gmina Jawor	Modernizacja basenu letniego	2 500 000	35 tys	2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
35	Gmina Jawor	Modernizacja oczyszczalni ścieków w Matuszowie II etap	9 000 000	35 tys	2005	2013	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
36	Gmina Jawor	Modernizacja Ośrodka Wypoczynkowego „JAWORNIK”	3 000 000	200 tys	2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
37	Gmina Jawor	Modernizacja przepompowni ścieków przy ul. Starojaworskiej	500 000	30 tys	2005	2008	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
38	Gmina Jawor	Modernizacja wieży ciśnień	950 000	27 tys	2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
39	Gmina Jawor	Renowacja budynków w ciągu traktu turystycznego od Kościoła Pokoju do Muzeum Regionalnego	10 000 000	35 tys/rok	2005	2009	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
40	Gmina Jawor	Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Parku Miejskim	2 500 000	27 tys			NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
41	Gmina Jawor	Renowacja płyty rynku	2 060 000	35 tys/rok	2005	2009	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
42	Gmina Jawor	Rozbudowa wysypiska odpadów komunalnych (dokumentacja)	50 000	25 tys	2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
43	Gmina Jawor	Zagospodarowanie Parku Pokoju	500 000	50 tys/rok	2004	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
44	Gmina Jawor	Zagospodarowanie Zamku	40 000 000 - 50 000 000	55 tys	2005	2013	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
45	Gmina Jawor	Gminne Centrum Informacji Turystycznej	160 000		2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE
46	Gminna Wądroże Wielkie	Budowa hali sportowej namiotowej przy Gimnazjum w Budziszowie Wielkim	1 195 188	2000	2004	2005	Tak	Tak	Tak	Tak	Tak
47	Gminna Wądroże Wielkie	Budowa kanalizacji sanitarnej w Wądrożu Małym	1 392 255	205	2004	2005	Nie	Tak	Tak	Tak	Tak
48	Gminna Wądroże Wielkie	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Granowice	1 700 000	261	2007	2008	Nie	Nie	Nie	Nie	Nie

49	Gmina Wądroże Wielkie	Budowa oczyszczalni ścieków w Budziszowie Wielkim	8 000 000	1982	2007	2009	Nie	Nie	Nie	Nie
50	Gmina Wądroże Wielkie	Budowa kanalizacji sanitarnej w Budziszowie Wielkim i Budziszowie Małym	3 000 000	786	2007	2009	Nie	Nie	Nie	Nie
51	Gmina Wądroże Wielkie	Budowa kanalizacji sanitarnej w 13 wsiach	12 800 000	1196	2009	2013	Nie	Nie	Nie	Nie
52	Gmina Wądroże Wielkie	Remont Gimnazjum w Budziszowie Wielkim	Brak danych	263	2006	2006	Nie	Nie	Nie	Nie
53	Gmina Wądroże Wielkie	Remont Szkoły Podstawowej w Wądrożu Wielkim	Brak danych	292	2007	2008	Nie	Nie	Nie	Nie
54	Gmina Wądroże Wielkie	Remont Ośrodka Zdrowia w Wądrożu Wielkim	Brak danych	3000	2007	2010	Nie	Nie	Nie	Nie
55	Gmina Wądroże Wielkie	Remont Gminnego Przedszkola w Wądrożu Wielkim	Brak danych	191	2010	2012	Nie	Nie	Nie	Nie
56	Gmina Wądroże Wielkie	Remont budynku Urzędu Gminy w Wądrożu Wielkim	Brak danych	2000	2007	2008	Nie	Nie	Nie	Nie
57	Gmina Wądroże Wielkie	Remont Ośrodka Zdrowia w Budziszowie Wielkim	Brak danych	1000	2011	2013	Nie	Nie	Nie	Nie
58	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni żwirowej Granowice – Mierzyce	200 000	200	2006	2006	Nie	Nie	Nie	Nie
59	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej gruntowej w Mierzycach	100 000	300	2007	2007	Nie	Nie	Nie	Nie
60	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej gruntowej w Granowicach	150 000	50	2007	2007	Nie	Nie	Nie	Nie
61	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej w Wądrożu Wielkim o nawierzchni gruntowej od drogi powiatowej 2184 D w kierunku osiedla przy gospodarstwie rolnym w Wądrożu Wielkim / w kierunku Wierzbowic/	200 000	150	2008	2008	Nie	Nie	Nie	Nie
62	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni gruntowej Budziszów Wielki - Rąbienie	250 000	150	2009	2009	Nie	Nie	Nie	Nie
63	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni brukowej w Budziszowie Wielkim	1 500 000	500	2009	2010	Nie	Nie	Nie	Nie
64	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni gruntowej Budziszów Mały – Pęczków	150 000	450	2010	2010	Nie	Nie	Nie	Nie
65	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni gruntowej Budziszów Mały – Budziszów Wielki	200 000	200	2011	2011	Nie	Nie	Nie	Nie
66	Gmina Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni gruntowej we wsi	250 000	100	2012	2012	Nie	Nie	Nie	Nie

		Wierzchowice																	
67	Gminna Wądroże Wielkie	Remont drogi gminnej o nawierzchni gruntowej we wsi Wądroże Małe	150 000	150	2013	2013				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	
68	Gminna Wądroże Wielkie	Rekultywacja wysypiska śmieci w Mierczycach	600 000	1200	2006	2007				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	
69	Gminna Wądroże Wielkie	Rekultywacja wysypiska śmieci w Budziszowie Wielkim	800 000	1800	2007	2009				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	
70	Gminna Wądroże Wielkie	Rekultywacja wysypiska śmieci w Wądrożu Małym	600 000	1170	2010	2012				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	
71	Gminna Wądroże Wielkie	Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów jako Centrum Sortowania Odzysku i unieszkodliwiania Odpadów (CSOIUO)	Brak danych	10 000	2006	2009				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	
72	Gminna Wądroże Wielkie	Modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Brak danych	4170	2007	2013				Nie		Nie		Nie		Nie		Nie	

Ponadto podczas konsultacji społecznych zgłoszono następujące inwestycje:

L.p.	Wnioskodawca/inwestor	Nazwa projektu	szacunkowa wartość projektu	liczba mieszkańców korzystających	rok rozpoczęcia	Rok zakończenia	Posiadana dokumentacja			
							studium wykonalności	pozwolenia na budowę	kosztorys	projekt budowlany
1	Pani Julita Roman radna Rady Powiatu w Jaworze	Zakup aparatu USG dla SP ZOZ w Bolkowie	80 000	12 tys	2006	2006	NIE	NIE	NIE	NIE
		Komputeryzacja SP ZOZ w Bolkowie	30 000	12 tys	2008	2008	NIE	NIE	NIE	NIE
		Remont elewacji budynku i termoizolacja SP ZOZ w Bolkowia	Brak danych	12 tys	2007	2007	NIE	NIE	NIE	NIE
		Remont Kapitałny dachu SP ZOZ w Bolkowie	Brak danych	12 tys	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE
		Wymiana okien w całym budynku	Brak danych	12 tys	2005	2005	NIE	NIE	NIE	NIE
2	Inspekcja Weterynaryjna Powiatowy Inspektorat	Remont podpiwniczenie SP ZOZ w Bokowie	Brak danych	12 tys	2006	2006	NIE	NIE	NIE	NIE
		Uzbrojenie terenu pod inwestycje w specjalnej strefie ekonomicznej	Brak danych	Brak danych	2005	2007	NIE	NIE	NIE	NIE

	Weterynarii w Jaworze	w Jaworze (ul. Wrodawska)							
3	Pan Andrzej Brambor w imieniu mieszkańców	Remont nawierzchni ulicy Starojaworskiej	Brak danych	5-8 tys	2005	2005	NIE	NIE	NIE

Ponadto po terminie konsultacji i upływie składania wniosków do projektu „Planu Rozwoju Lokalnego powiatu Jaworskiego na lata 2004-2006”, oraz po przyjęciu ww. dokumentu przez Zarząd Powiatu w Jaworze dodatkowo zgłoszono następujące wnioski:

L.p.	Wnioskodawca/inwestor	Nazwa projektu	szacunkowa wartość projektu	liczba mieszkańców korzystających	rok rozpoczęcia	Rok zakończenia	Posiadana dokumentacja		
							studium wykonalności	pozwolenia na budowę	projekt budowlany
1	Kopalnia Surowców Skalnych S.A. w Złotoryi	Remont mostu na rzece Nysa Szalona, w ciągu drogi powiatowej nr 2843 D w miejscowości Stary Jawor	1 300 tys	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych
2	Wydział Geodezji, Kartografii, Katastru i Gospodarki Nieruchomościami Starostwa Powiatowego w Jaworze	Przebudowa dróg powiatowych na terenie Gminy Wądroże Wielkie obejmująca odcinki Rębienice – Postolice oraz Budziszów Mały – Biernatki do granicy powiatu	Brak danych	Brak danych	2007	2013	Brak danych	Brak danych	Brak danych
3	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym w Jaworze	Utworzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej dla Osób Niepełnosprawnych w Jaworze przy ul. Dworcowej 4 Organizacja imprez	400 000	Brak danych	2006	2007	Brak danych	Brak danych	Brak danych
4.	Radny Rady Powiatu w Jaworze: Zdzisław Nowocień, w imieniu Oddziału PTTK w Jaworze	krajoznawczych turystycznych, pn.: a) Indywidualny Rajd Motorowy – Ratusze w Polsce” b) „Ogólnopolski Indywidualny Rajd 6x Dłony Śląsk” c) Indywidualny Rajd Motocyklowy „Zamki, Pałace, Dworki”	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych	Brak danych

Ww. propozycje stanowić mogą element wzbogacający rozwój gospodarczy i społeczny obszaru Powiatu Jaworskiego. Dlatego też wymagają dalszych prac koncepcyjnych, jak również oszacowania kosztów, opracowania kosztorysów oraz wszelkiej niezbędnej dokumentacji projektowej przez jednostki, które zarządzają poszczególnymi obiektami. Po dokonaniu tychże czynności przedstawione propozycje będą mogły stać się konkretnymi zadaniami i wówczas będzie istniała możliwość ubiegania się o środki zewnętrzne.

Literatura:

1. *Strategia rozwoju powiatu jaworskiego*
2. *Program Ochrony Środowiska Powiatu Jaworskiego*
3. *Plan Gospodarki Odpadami Powiatu Jaworskiego*
4. *Informacje i materiały przekazane przez jednostki organizacyjne i wydziały Starostwa Powiatowego w Jaworze.*
5. *Materiały i informacje przekazane przez gminy Powiatu Jaworskiego.*